

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Glas

Gorenjske

Izdaja: OO SZDL / Direktor: Slavko Beznik / Ureja: Uredniški odbor / Odg. urednik: Miro Zakrajšek
Tel. uredništva 476/397 — Uprave 475 — Tek. račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-2-133 — Izhaja v ponedeljek in petek
Naročnina: letna 600, mes. 50 din

HITREJSE IN UDOBNEJSE "ROMFETNE ZVEZE"
Avtobusno podjetje "Transturist" iz Škofje Loke izboljšuje prevoz potnikov v Poljanski in Selški dolini. Pred kratkim je nabavilo dva nova avtobusa, ki so ju izdelali v rarihorski tovarni avtomobilov. — Ta avtobusa že obratujeta, pridružili pa se jima bodo bržkone kmalu še drugi

KAKO SKUŠAJO POVEČATI PROIZVODNOST DELA V NEKATERIH MANJŠIH PODJETJIH NA GORENJSKEM

„Roleta“: Večja disciplina kolektiva in stalni sestanki obratovodij
„Pilarna“: Niso še napravili analitskega popisa delovnih mest

Proizvodnost dela v gorenjskih podjetjih je sedaj nedvomno osrednji problem številnih sestankov in razprav na delavskih svetih, upravnih odborih in tudi v medsebojnih pogovorih delavcev.

V večini primerov pa je opaziti, da je problem proizvodnosti dela in proizvodnje še vedno le ekonomsko - tehnično vprašanje vodilnega strokovnega kadra v podjetjih, še vse premalo pa pojmovanja, da je to tudi naša poglavitna družbeno - politična naloga.

Kako je s tem v nekaterih manjših podjetjih na Gorenjskem?

Ko smo zastavili tovarišu Jožetu Toporišu, predsedniku upravnega odbora podjetja „Roleta“ - mizarstvo iz Kranja vprašanje, kaj so že ukrenili, kaj pa še nameravajo storiti, da bi povečali proizvodnost dela v njihovem podjetju, nam je odgovoril:

„Tako na sejah delavskega sveta kot upravnega odbora redno razpravljamo o tem, kako bi izboljšali organizacijo dela v našem podjetju in povečali storilnost. To nam je deloma že uspelo...“

— Kako?

„Na podlagi večje discipline v kolektivu, z boljšo organizacijo dela v obratih, kjer smo odpravili nepotrebne in nezaželene zastoje, smo uspeli doseči večji proizvodni učinek. Popravili smo tudi norme, vendar so pri tem težave, ki nam jih brez naše volje narekuje tržišče. V delo sprejemamo nekatere nove izdelke, katerih proizvodnja teče morda mesec ali dva in je zatorej težko takoj v začetku postaviti realne norme, ker je premalo časa, da bi jih temeljito preučili. — Nato pa že pride do uvedbe novega izdelka v proizvodnjo.“

— Kako pa poteka popis delovnih mest?

„Telega smo že napravili in sprejemamo delovno silo le na podlagi ugotovitev komisije, ki je ta popis opravila. — Ja, še to: vsako soboto imajo pri nas vodje delovnih grup in oddel-

kov sestanke, kjer se pogovorimo o vseh perečih proizvodnih problemih v obratih in v vsem podjetju, tako da napake sproti odpravljamo. To se je pokazalo kot koristna oblika dela.

— Ali ste zadnje dni razpravljali o kakšnem konkretnem primeru slabe organizacije dela ali nizke storilnosti?

„Razpravljali smo že in tudi še bomo o našem obratu na Polici, ki je izpolnil mesečno proizvodnjo v oktobru le s 54%. Vse kaže, da je pri tem primeru največja krivda v nedelavnosti kolektiva tega obrata, to pa bržkone še drugi problemi s tem v zvezi...“ je zaključil tovariš Toporiš.

Pilarna „Triglav“ iz Trziča je pravzaprav majhno podjetje, saj zaposluje le 48 delavcev in uslužbencev. V razgovoru s predsednikom delavskega sveta tega podjetja Alojzjem Smejdrom smo zvedeli, da se v tem podjetju še niso lotili analitske ocene delovnih mest.

„V lastnem podjetju nimamo dovolj strokovnjakov, ki bi lahko uspešno izvršili popis delovnih mest,“ je dejal tovariš Smejd, „Zato sedaj skušamo ustanoviti komisijo, katere člani bi bili strokovnjaki iz drugih podjetij v Trziču. Le-ti bi nam pomagali pri tem delu. — Kdaj nam bo to uspelo, sicer še ne vemo!“

V podjetju so normirali vsa tista delovna mesta, ki jih je sploh mogoče normirati. Tudi novi premijski pravilnik imajo že sestavljen. Na podlagi tega pride v poštev za premiranje trinajst delovnih mest, menijo pa, da bo moralo še kako delovno mesto odpasti od premiranja zavoljo tega, ker se bo bržkone izkazalo, da ni ekonomske utemeljenosti za to.

To je le nekaj besed — nekaj dejstev!

Kaže pa, da so se tudi v manjših podjetjih lotili reševanja problematike okrog proizvodnosti dela, kar je brez dvoma pohvalen pojav.

I. A.

V kranjski občini dela v organih samoupravljanja okrog tritisoč ljudi

V občinskem ljudskem odb. Kranj je 45 odbornikov, v 16 svetih ljudskega odbora dela 147 državljanov, v 22 krajevnih odborih pa 167 ljudi. Krajevni odbori se kar uspešno sprijemljejo z drobnimi krajevnimi zadevami (urejanje poti itd.), premalo pa sodelujejo z zadrugami, s šolskimi in potrošniškimi sveti itd. V delavskih svetih in upravnih odborih (delavskih svetov je 52, od tega 22 v industriji), ki so se izmed organov samoupravljanja, še najbolj uveljavil, je okrog tisoč delavcev in uslužbencev. Razmeroma slabše delajo ti organi v nekaterih manjših podjetjih, kjer subjektivne sile niso tako močne kot v posameznih večjih kolektivih.

Potrošniških svetov je v občini 106,

v njih pa sodeluje 595 članov. V teh samoupravnih organih je razmeroma še kar precej žena (320). Vprašanje zase je, ali naj bodo potrošniški sveti tudi pri trgovskih poslovalnicah, kmetijskih zadrug, kjer so že upravni odbori. Praksa kaže, da bi bili potrošniški sveti potrebni pri združenih poslovalnicah, v katerih večinoma kupujejo delavci in uslužbeni. O potrošniških svetih velja v kratkem pripomniti še to, da so mnogi izmed njih za zdaj le na papirju. V 140 hišnih svetih, gospodarstvo z ogromnimi osnovnimi sredstvi, je okrog 600 ljudi. V občini je tudi 28 šolskih odborov z 243 člani.

Te številke smo zabeležili na prvi seji komisije za delavsko in družbe-

no upravljanje pri Občinskem odboru SZDL Kranj, in sicer ob uvodnih besedah predsednika Občinskega odbora SZDL tov. Martina Koširja. Na tej seji, ki je bila 19. t. m., je komisija sklenila, da bo postopoma proučila problematiko z vseh področij samoupravljanja. Najprej bo — na prvi prihodnji seji — analizirala dejavnost delavskih svetov, nato pa bo do prišli na vrsto hišni in potrošniški sveti. O analizah in predlogih komisije pa bo Občinski odbor SZDL razpravljal na svojih plenarnih sejah.

Z malenkostno preureditvijo je uspelo podjetju IBI v Kranju povečati proizvodni plan za 46 odstotkov

Ze dlje so v tovarni IBI v Kranju razpravljali o možnostih za razširitev podjetja in povečanje proizvodnje. Po načrtih bi nova tovarniška hala, skupno z nabavo nekaterih motorjev za tkalniške stroje, stala okrog 50 milijonov dinarjev, kar je bilo za podjetje neuresničljivo. Pomagali so si drugače. Preuredili so stare prostore in namestili tako vse obstoječe in stare demontirane tkalniške stroje v eni hali. Tako so dosegli enak učinek, če izvezemo nabavo pogonskih strojev, za kar pa so porabili le 2,5 milijona dinarjev. Rezultati teh del pa se bodo pokazali posebno še v prihodnjih letih. Združenje tkalniških strojev v eni hali in montaža demontiranih stavev je tako omogočila, da bo Industrija bombažnih izdelkov povečala letni plan od 2.650.000 m² letos, na 3.755.000 m² blaga v prihodnjem letu. Pri tem, ko se bo tako količinski plan povečal za 46%, pa bo v tovarni zaposlenih le 33% več ljudi. Število stavev se bo od 148 povečalo v prihodnjem letu na 211, v začetku leta 1958 pa bo predvidoma imelo podjetje že 222 stavev.

Zaradi razširitve tkalnice bo treba odpraviti ozko grlo, ki s tem nastaja v predilnici. Zato so v te namene že sestavili elaborat, po katerem bo predilnica lahko krila potrebo tkalnice.

Strokovno usposabljanje vodilnega kadra v BPT

Da bi kar najbolj sistematično prešli na sodobno organizacijo dela, so v Bombažni predilnici in tkalnici začeli s strokovnim usposabljanjem vodilnega kadra.

Skozi tečaj za praktično priučevanje vodilnega kadra (PIV metoda) je šlo doslej že 80 vodilnih delavcev oziroma uslužbencev. V kratkem nameravajo usposobiti še nadaljnjih 140 do 150 ljudi v tovarni, medtem ko so enega poslali v nadaljevalni »trenerški« tečaj v Ljubljano. — Začeti pa mislijo tudi z izpopolnjevalnimi tečaji za delavce in uslužbence.

I. A.

Sestanek aktiva ZK jeseniške železarne

V sredo popoldne je bil v Mestnem gledališču na Jesenicah politični aktiv komunistov Železarne Jesenice, ki se ga je udeležilo okrog 400 komunistov in članov SZDL. Sekretar tovarniškega komiteja Ivo Saksida je prebral sklepe predhodnih konferenc v podjetju, nakar je povzel besedo član CK ZKS Tomo Brejc in nekatere sklepe podrobneje analiziral. Poudaril je nujnost pravih odnosov do vodilnih uslužbencev, odpravo nekaterih problemov v kadrovskih domovih in menzah ter dejal, da je treba posvetiti več pozornosti delavcem. Kritiziral je zavlačevanje izpolnjevanja nekaterih sklepov. Dotaknil se je tudi zunanje-političnih dogodkov.

Trzič za Dan republike

Trzičani imajo obširen program za počastitev »Dneva republike«. Ze v dnevi od 17. do 25. novembra bodo prireditve Avto-moto društva in pa prvenstveno tekmovanje v streljanju z zračno puško.

V sredo, 23. novembra 1956 bo praznovanje za šolsko mladino, zvečer pa slavnostna akademija v Cankarjevem domu, kjer bo izvedla bogat spored DPD »Svoboda«. V četrtek, 29. novembra 1956 bo navsezgodaj budnica, nato študentski tek »Dneva republike« v izvedbi TVD »Partizan« Trzič, patrolni študentski tek s streljanjem in ob 10. uri slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora Trzič. Popoldne bodo tradicionalne krožne avto-moto dirke. Ob 18. uri bo slavnostna seja TVD »Partizan«, sprejem mladincev v članstvo in podelitev diplom v domu Partizan.

30. novembra bodo izlet v partizanske kraje, ob 9. uri pa je namiznoteniški turnir v Domu »Partizan«.

NAS RAZGOVOR

»Vse vloge so mi enako ljube...«

Prešernovo gledališče v Kranju ima še vedno premalo igralcev, zlasti moških. Zaradi tega bi bilo delo gledališča močno ohromljeno, če ne bi bilo v Kranju nekaj starih igralcev — amaterjev, ki kljub temu, da so v drugih poklicih, redno delajo tudi v gledališču. Obiskali smo enega izmed njih, Janeza Grašiča, in ga prosili, naj nam pove kaj o svojem gledališkem delu. Prav rad volje nam je ustregel.

— Se še spominjate svoje prve vloge?

— Kaj se je ne bi. Bil sem star sedemnajst let, ko sem nastopil v Medvedovi tragediji »Za pravdo in srce« kot graščak Eržen. Povedal sem štiri stavke...

— V kateri vlogi ste nastopili največkrat?

— Kot Lovca v Goljevi »Sneguljici«. S to vlogo sem praznoval februarja 1963 tudi tridesetletnico igralskega udeleževanja. V njej sem nastopil 54-

krat. Skoraj prav tolikokrat sem igral Jošta Celjskega — če seštejem

FALSTAFF
Janez Grašič v »Veselih Windsorkah«

predst. Kreftovih »Celjskih grofov« in Zupančičeve »Veronike Deseniške«.

— In katera vloga vam je najljubša?

Tu je Janez Grašič malo umolknil.
— Hja, — je potem de-

jal, — saj skoraj ne bi mogel reči. Vse vloge so mi enako ljube. Ja, zelo rad sem igral Falstaffa v Shakespearovih »Veselih Windsorkah«, Kalandra v Cankarjevih »Hlapcih«, starega Pernjaka v Prežihovega Voranca »Pernjakovih«... Preigral sem skoraj vsega Cankarja: dr. Grozd v »Za narodov blagor«, Kalander v »Hlapcih«, župan v »Pohujanju«, Kantor v »Kralju na Betajnovi«.

— Menda delate tudi v pevskem zboru?

— Pojem v Prešernovem zboru. Tri leta sem bil predsednik zбора, zdaj pa sem moral to funkcijo odložiti. Je le preveč — služba, pa še zbor in gledališče. Kolikokrat sem tekel zvečer z vaje na vajo, iz Glasbene šole v gledališče!

— Upam, da vas bomo še mnogokrat videli na odru?

— Igral bom, dokler bodo ljudje zadovoljni z

menoj. Cez tri leta grem v pokoj, potem se bom lahko še bolj posvetil gledališču.

Poslovila sva se. Čakalo ga je delo, saj sem ga ujel kar v njegovi pisarni v kranjski »Komunalni«.

Doma sem listal po jubilejni izdaji Gledališkega lista PG iz leta 1933 ko je Janez Grašič praznoval svoj igralski jubilej. Popisa vseh njegovih vlog nisem našel v njem, preštel pa sem važnejše vloge, ki jih je Grašič odigral v tridesetih letih, bilo jih je petdeset. Do danes se jim je pridružilo gotovo še petnajst pomembnih vlog...

Potem sem se spomnil njegovega Okrogličarja v filmu »Na svoji zemlji«. In v ušesih mi je odmeval Grašičev stavek iz zaključka četrtega dejanja Cankarjevih »Hlapcev«: »Jaz sem Kalander, kovač — kdo bi rad še kaj vedel?«

mm

ZBORI VOLIVCEV BODO V KRANJSKI OBČINI V ZAČETKU DECEMBRA

10 milijonov posojila za gradnjo zdravstvenega doma — „Puškarna“ in „Kovinar“ se bosta združila v eno podjetje

Dnevni red občinske seje dne 20. t. m. je bil precej obsežen. Prebrano je bilo poročilo Sveta za plan in finance o uresničevanju občinskega družbenega plana za leto 1956, poročilo o gospodarskih investicijah, razen tega pa so odborniki ponevno sklepali o likvidaciji »Puškarna«. Določili so tudi to, da bodo zbori volivcev od 2. do 9. decembra.

Svet za plan in finance v svojem poročilu ugotavlja, da so bile posamezne vrste dohodnine nerealno planirane in jih ne bo mogoče realizirati. Najslabše so pritekali dohodki sklada za zidanje stanovanjskih hiš, davek na plače, zvezni prometni davek, obresti na osnovna sredstva, ostanek dobička gospodarskih in družbenih organizacij, davek na maloprodajni promet ter prometni davek na vino in žganje.

Dohodki sklada za zidanje stanovanjskih hiš so bili v 9 mesecih ostvarjeni le s 56,3%, kar je za 19% premalo. To je povzročila predvsem naknadna sprememba predpisov za plačevanje tega prispevka. Določeno je bilo, da se plačuje ta prispevek na območju, kjer so bile plače ostvarjene in ne na sedežu, kjer se izplačujejo. V gradbeništvu se torej na pr. plačuje prispevek v tistem kraju, kjer ima podjetje gradilišče. Isto velja za trgovsko in gospodarske organizacije. Drugi vzrok, da omenjeni dohodki niso bili zadostno realizirani, je nov način odvajanja pokojnin.

Zvezni prometni davek je bil realiziran s 65%. To je posledica zastaja na tržiščih in znižanje cen tekstilnega blaga.

Svet za trgovino je ugotovil, da bo pri nekaterih trgovskih podjetjih in trgovinah treba povečati odstotek od prometa za plače, pri drugih pa zmanjšati. To bo vzpodbudilo večjo prizadevanost kolektivov.

Ljudski odbor je na predlog Sveta za plan in finance sprejel sklep o najetju dolgoročnega posojila za gradnjo zdravstvenega doma v znesku 10 milijonov dinarjev, za dokončanje elektrifikacije vasi Planica in Lavtarski vrh 2 milijona dinarjev, za elektrifikacijo vasi Cepulje 1 milijon dinarjev, za vodovod na Trsteniku 1 milijon dinarjev in za ureditev pianjskih pašnikov 500.000 dinarjev. Iz nerazporejenih sredstev, ki jih doiguje občina, bodo obnovili sejno dvorano, dobavili telefonsko centralo za nove upravne prostore, plačali načrte za nadaljevalna dela v stražiški šoli in mizarška dela v blokih na Zlatem polju, kar znaša 2.754.000 dinarjev. Za adaptacijo šole v Dupljah je bil določen del sredstev, ki jih ima občina v dobrem pri »Komunal« in znašajo 5.700.000 dinarjev. 3.700.000 din ostane še za načrt stanovanjskega bloka Zlato polje in za nekatero adaptacijo stanovanjskih zgradb.

Odborniki so se nadalje zedinili za predlog, da se podjetji »Puškarna« in »Kovinar« združita v novo, močnejše podjetje. Za sklicanje zborov volivcev so določili dneve od 2. do 9. decembra. V mestu bodo na njih razpravljali o predlogu odloka za novo hišno

oštevilčenje in preimenovanje nekaterih ulic, o uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo, o otroškem vrtcu in šolski kuhinji. V volilnih enotah na podeželju pa bodo na dnevnem redu razprave o zaditljivosti zemljišč, upravljanju pokopališč in drugih tekočih zadevah.

JUBILEJ POMEMBNE ZDRAVSTVENE USTANOVE
Obisk Vide Tomšičeve in prof. Novaka v kranjski porodnišnici

Obletnica ustanovitve Porodnišnice v Kranju

Pripravljenost vsak dan in ob vsaki uri

V ENEM LETU 1110 ROJSTEV — PRI ŽENAH, KI OBISKUJEJO POSVETOVALNICE, JE Odstotek PORODNIH NEPRAVILNOSTI ZELO MAJHEN

Porodnišnica na Gaštelju v Kranju je bila ustanovljena lani v prvih dneh novembra. To je bil za Gorenjsko pomemben dogodek. Upravnik dr. Igor Veter je ob otvoritvi v nekaj skromnih besedah obljubil, da se bodo vsi, ki delajo v ustanovi, potrudili izpolniti svoje dolžnosti. To so tudi storili, četudi delo ni bilo lahko.

Zavod zaposluje dva zdravnika — to sta dr. Igor Veter in dr. Srečko Rainer — razen tega pa še 15 zdravstvenih uslužbencev, ki v izmenah opravljajo službo na petih delovnih mestih. Kljub obremenjenosti se osebje ni omejilo le na kurativno dejavnost v ustanovi, temveč opravlja tudi zdravstveno-prosvetno delo na terenu za čim boljše zaščito matere in otroka.

Ustanova ima porodniški in ginekološki oddelek s 40 posteljami. Na porodniškem oddelku je v teku leta rodilo 1092 mater. Med njimi je bilo 472 delavk v industriji, 258 žena fizičnih delavcev, 141 delovnih inteligentk, 92 žena delovnih inteligentov, 122 žena kmetovalcev, obrtnic 11, žena obrtnikov 21, študentk 7. Stevilni porodi so tudi združeni s komplikacijami in opravljenih je bilo kar 390 operacij. Med novorojenčki je bilo 500 deklic,

dečkov pa 610. Nedonošenčkov se je rodilo 726 pacientk. Tu so zabeležili 555 operativnih posegov. Mednje spada tudi 71 komisijsko odobrenih prekinitiv nosečnosti iz socialnih in zdravstvenih razlogov.

»Naj govore številke!« je dejal dr. Igor Veter, ko je na slavnostni seji upravnega odbora za prvo obletnico prebral poročilo o delu. Če ga prelistamo, kljub skopim in suhim ugotovitvam lahko vidimo, da je bilo v obdobju enega leta za vse opravljene naloge treba precej poštrevnosti.

»Pripravljenost vsak dan ob vsaki uri« je delovno geslo v tej ustanovi. Žene, ki so tu rodile ali se zdravile, vedo povedati o dobri negi in skrbi zdravnikov, v katere so dobile izredno zaupanje. O vsem tem sem se lahko prepričala ob svojem obisku v ustanovi. Tisto popoldne je imel dežurno službo dr. Rainer. Prijazno in neprisiljeno je pri viziti nagovoril vsako bolnico, jo vprašal, kako se počuti, kakšne težave ima itd. Če mu je potožila o hujših bolečinah, je obljubil, da ji bo pomagal z ustreznimi zdravili. Ženo, ki je čakala na operacijo, je z bodrilnimi besedami opogumil, da se bo vse dobro izteklo. V vseh sobah so bile bolnice vesele njegovega obiska. Med porodnicami ac bile najbolj zadovoljne mamicе, ki so prvič rodile: Ena sina, druga hčerko, tretja pa celo dvojčke. Tudi brez transfuzije ni šlo. Nekatere mamicе so bile še slabe, blede, ostale pa so si že opomogle po težkih trenutkih in so pričakovale odhoda domov. Porodnišnico zapustijo matere z otroci navadno po sedmih dneh.

Veliko žen, ki rodijo na Gaštelju, obiskuje tudi posvetovalnico za noseče, ki jo vodi upravnik dr. Veter.

Združena je z ginekološko ambulanto. V posvetovalnico je zahajalo 593 nosečnic. Pri tem delu je bilo odkritih 119 primerov obolenj in nepravilnosti. Vse boleznj so zdravili, tako da so žene prišle na porod ozdravljene. V kratkem bodo odprli posvetovalnico tudi v Škofji Loki in Trzinu. Dr. Veter je izjavil, da ženam pred porodom priporoča obisk predavanja o nosečnosti, porodu, o ciljih modernega porodništva, o Readovi metodi, pravilnem oblačenju, prehrani in higieni. Uspeh tega zdravstveno-prosvetnega dela ni izostal. Žene, ki so obiskovale posvetovalnice in se držale zdravniških nasvetov, imajo pri porodu mnogo manj težav in porodnih komplikacij.

Trenutno je zavod v zelo težkem položaju in nujno potrebuje nov avtoklav za sterilizacijo perila in instrumentov. Začasno je priskočila na pomoč klinika v Ljubljani, vendar to ne more biti trajno, razen tega pa samo zvišuje ceno oskrbnega dne. Avtoklav stane 1 milijon dinarjev. Zavod teh sredstev nima, zato je upravni odbor sklenil obrniti se za pomoč na kranjska podjetja, posebno še na tekstilne tovarne, ki zaposlujejo pretežen del ženske delovne sile. Podjetja tu ne bodo smela stati ob strani, saj prihaja v porodnišnico večina žena iz industrije in bo to pomoč lastnim delavkam.

V razgovoru s pomočnikom upravnika, tovarišem Sinkovcem sem izvedela, da se v zavodu z dr. Vetrom na čelu vsi trudijo za znižanje cene oskrbnega dne. Ta znaša zdaj 1500 dinarjev. Tudi na novo bolnišnico za porodništvo in ginekologijo s približno 100 posteljami že mislijo. Podatke za izdelavo osnutkov pridno zbirajo, da bi bili načrti lahko čimprej izgotovljeni.

Jožica Ogrin

● Zaradi tehničnih ovir so morale izostati vesti naših dopisnikov.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Nekoliko pozno je sicer že, vendar smo kljub temu vprašali direktorja edinega grosističnega podjetja s sadjem in zelenjavo na Gorenjskem »Sadje«, tovariša Jarca, naj nam odgovori na vprašanje:

— Ali so gorenjska industrijska središča preskrbljena z ožimnico?

Odgovoril nam je: »Tako Kranj, Jesenice kot Trzin in druga mesta so popolnoma preskrbljena s krompirjem, jabolki, zeljem in drugim. Teža blaga letos ni primanjkovala in ga tudi ne bo!«

LJUDJE IN DOGODKI

Sovjetsko-poljski odnosi na novi poti

»Sli smo v Moskvo z mešanimi občutki...« je dejal prvi sekretar Združene delavske partije Poljske Vladislav Gomulka ob koncu poljsko-sovjetskih razgovorov. Nerazdruženo vzdušje odnosov med Moskvo in Varšavo prav gotovo ni bilo preveč prijetna napoved za začetek razgovorov v Kremlju med poljsko in sovjetsko delegacijo. Zato je obisk poljske vladne in državne delegacije v Moskvi pomnil več kot samo vljudnostni obisk sosednjih državljanov.

Zadnji dogodek na Poljskem, od oktobrskega VIII. plenuma CK Združene

skusašni obdržati stare stalinske metode podrejanja vzhodnih držav politiki diktiranja iz moskovske centrala. Zatorej ni nič čudnega, če je Gomulka izjavil, da je odhajal v Moskvo z mešanimi občutki.

Kljub tej negotovosti, kakšen bo izid potovanja in razgovorov v sovjetski prestolnici, pa niti za trenutek ni bilo mogoče dvomiti, da bi bilo to Gomulko pot moč istovetiti, s spokorniškim vračanjem v Canosso. Ukrepi, ki so jih storili pred odhodom v Sovjetsko zvezo, pričajo, da je novo poljsko vodstvo trdno odločeno nadaljevati pot samostojne graditve socializma v skladu s posebnostmi in različnimi pojmi na Poljskem. Korenito so začeli čistiti državni in partijski aparat in odstranili konservativce in birokrate. Teda niso se ustavili samo pri izločanju osebnosti, ki so bile krive za škodljivo in nepopolnarno politiko v preteklosti, marveč so začeli tudi z oprjemljivimi ukrepi dokazovati ljudstvu, da je konec vladavine staliniščne diktature in da je Poljska na resnični poti socialistične demokracije. Delavski sveti postajajo stvarnost in bodo z novim letom prevzeli planiranje proizvodnje v svoje roke. Pospešena decentralizacija državne uprave daje vedno več pobude v roke lokalnim organom. Vrsta zakonov odpira vrata novemu in demokratičnejšemu pojmovanju socialistične graditve. Skratka, Poljski so trdno sklenili napraviti križ čez stare metode in nekdanji staliniščni, birokratski sistem. Komaj mesec dni je preteklo, odkar

so v Varšavi izvolili novo vodstvo, vendar je Poljska do danes že temeljito spremenila svoj značaj. In kar je najvažnejše: **prva tem uživa nedeljno podporo vsega ljudstva.** To je dejstvo, ki ga priznava celo zahodni tisk, ki sicer ni preveč naklonjen nepristranskemu gledanju na dogajanja v vzhodnih državah.

Ta novi zamah socializma na Poljskem, je zdaj dobil tudi priznanje v Moskvi. **Sovjetsko-poljska vladna in partijska deklaracija uzakonjuje resnične socialistične odnose med obema deželama.** V začetku besedila obe strani podpisnici ugotavljata nekatere istovetne poglede na mednarodna dogajanja: soglasno obsojata napad na Egipt, izražata podporo Kadarjevi vladi na Madžarskem, zahtevata sprejem LR Kitajske v ZN, terjata pospešitev peganj o razorožitvi in prepovedi atomske oborožitve itd. Kar zadeva medsebojne odnose, deklaracija sprejema načela mirojnega sožitja, med katerimi so načela o popolni enakopravnosti, ozemeljski nedotakljivosti, državni neodvisnosti, suverenosti in nevmešavanju v notranje zadeve. To so načela, ki so nam znana že iz beograjske in moskovske deklaracije, sklenjene med jugoslovanskimi in sovjetskimi voditelji. Čeprav so se sovjetski voditelji ravnali po teh načelih v odnosu do Jugoslavije, jim niso hoteli priznati veljave v odnosu do vzhodnih dežel. Obe deklaraciji, je zadnjič dejal v Pulju predsednik Tito, pa »sta bili po našem mnenju namenjeni širšemu krogu razen Jugosla-

vije in SZ«. Če bi jih omejili samo na odnose med dvema državama, potem bi nujno izgubili vso veljavo in verodostojnost. Sovjetska vlada je sicer 30. oktobra objavila deklaracijo o odnosih med socialističnimi državami, toda izjave na papirju je treba podkrepiti tudi z dejanji. Čeprav je sovjetsko-poljska deklaracija v bistvu spet le papirnata izjava, je vendar ukrep, ki napoveduje, da je sovjetsko vodstvo začelo z drugačnimi očmi gledati na razvoj vzhodnoevropskih dežel.

Deklaracija je pokazala, da četudi dežele vzhodne Evrope niso podrejene Moskvi, ampak vzdružujejo z njo stike na temelju enakopravnosti, s tem ni niti najmanj ogroženo njihovo prijateljstvo do SZ, še manj pa usoda socializma v teh deželah. Nasprotno; takšno prijateljstvo je lahko še bolj iskreno in trdno, graditev socializma pa še bolj z navdušenjem in poletom sprejeta med množicami. Kljub temu, da so bili odnosi med Moskvo in Varšavo zadnje dni precej napeti, vendar ni bilo niti trenutke mogoče računati, da bo poljska delegacija postavila na kocko vprašanje poljsko-sovjetskega sodelovanja. Na razgovorih je šlo le za to, da ugotovijo, na kakšnih osnovah in načelih naj bi to sodelovanje in medsebojni odnosi temeljili v prihodnosti. **Odgovor je bil tak, kakršen je v današnjih pogojih edino mogoč: spoštovanje neodvisnosti, priznavanje enakopravnosti in vzdrževanje odmešavanja v notranje zadeve drugih držav.**

Takšen potek razgovorov je posledica tudi dejstva, da imajo delavski razred in komunisti na Poljskem široko obzorje in dobro vedo, kakšno podporo jim lahko nudi SZ, je dejal predsednik Tito.

TE DNI PO SVETU

● Zelo veliko pozornost je vzbudil nedavni obisk delegacije poljske republike na čelu s prvim sekretarjem Poljske delavske partije Vladislavom Gomulko v Moskvi.

Vsa svetovna javnost je z veliko pozornostjo spremljala razgovore med tema dvema državama.

Deklaracija, ki so jo objavili po končanih razgovorih, vsebuje vse tiste elemente, na podlagi katerih gradi Poljska svojo zunanjo in notranjo politiko.

● Poljski sejem pa je v sredo odobril poročilo predsednika vlade CYRANKIEWICZA o razgovorih, ki jih je imela poljska vlada in partijska delegacija v Moskvi in sprejel skupno poljsko-sovjetsko deklaracijo.

O razgovorih v Moskvi je Cyrankiewicz izjavil: »DA JE MOSKOVSKA DEKLARACIJA ZELO POMEMBNA ZA STIKE MED SOCIALISTIČNIMI DRŽAVAMI IN DA POMENI POMEMBEN KORAK V URESNIČENJU IDEJ, SPREJETIH NA XX. KONGRESU KP SZ, o katerih lahko rečemo, če bodo dosledno vplivale na oblikovanje politike mednarodnega delavskega gibanja, da bodo po odstranitvi napak in pačenj, podedovanih iz stalinskega obdobja, odprle zmogovito obdobje v boju za socializem.

● V Egiptu še vedno ni popolnega miru. Tudi francosko-britanske ter izraelske čete se še niso začele umikati z zasedenega področja kljub temu, da je že več kot 700 vojakov — pripadnikov vojaških policijskih enot Organizacije Združenih narodov že nekaj dni stacioniranih v Egiptu.

● Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld pa si močno prizadeva, da bi prišlo čimprej do uresničenja resolucije Generalne skupščine OZN o umiku okupatorskih sil z egiptovskega ozemlja. Le-ta je zahteval od Velike Britanije, Francije in Izraela pojasnila, zakaj še niso umaknili svojih čet iz Egipta. S sestanka z zunanjimi ministri teh treh dežel je zahteval, da čimprej odgovore na naslednja vprašanja:

● Koliko so se čete doslej že umaknile, kakšne načrte imajo vlade v zvezi z umikom in zakaj še niso umaknili svojih čet v skladu z resolucijami OZN.

Vlade bodo na ta vprašanja, kot trdijo, v najkrajšem času odgovorile.

KRATKO TODA ZANIMIVO

KAKO BODO VELJALE ZELEZNIŠKE POVRATNE VOZOVNICE ZA 29. NOVEMBER

Glede na to, kako bodo veljale nedeljske povratne vozovnice za praznike ob 29. novembru, je Generalna direkcija jugoslovanskih železnic odredila, da bodo povratne nedeljske vozovnice veljale za razdaljo do 600 kilometrov, in sicer od srede, 28. novembra, popoldne do nedelje, 2. decembra, popoldni, za povratek pa od četrta, 29. novembra, popoldni do ponedeljka, 3. decembra, popoldne.

V OBJEMU PLANIN BOSTA OSTALA DO POMOČI

Reševalne ekipe so končno izgubile upanje, da bi pred zimno mogoče najti trupli ponesrečenih planincev. Štuparja in Zupana. V zadnjem tednu so tri ekipe gorskih reševalcev ponovno preiskovale kraj nesreče. Na plazu pod Brano so sondirali ves teren do roba prepada. Ugotovili so, da je snežni plaz odnesel trupli v prepad brkone še tisti dan, ko je kamniška reševalna ekipa v snežnem meteužu zastojni potiskala priti do kraja nesreče. Tudi kopanje v snegu in sondiranje terena pod prepadom je ostalo brez uspeha. Plazovi so nagrmadili pod prepadno steno šest metrov debelo plast snega, ki so jo nove padavine še povečale, tako da ni več nobenega upanja na uspeh. Z iskanjem bodo lahko nadaljevali šele spomladi, ko bo sneg začel kopneti.

ZAPRLI SO CESTO

V Mostah pri Komendi so zaprli za promet z vsemi vozili cesto, ki vodi mimo novega gimnazijskega poslopja. Premeč so usmerili po vzporedni cesti v smeri proti Topolam. Ukreputelemljeje z ugotovitvijo, da so vozila motila pouk v razredih, ki so obrnjena proti cesti. Ko bi bilo tudi drugod možno posnemati Moščane!

VRŠIČ VABI

Na Vrščici je zadnje dni zapadlo na 70 cm stare podlage še 20 cm prska. Za praznike se torej obeta po naših gorah dobra smuka. Koče na Vrščici bodo vse štiri dni odprte in bodo sprejemale prve letošnje smučarje.

JESENICE: KAC CELOVEC 6:1

V sredo zvečer je bila odigrana na jeseniškem umetnem drsališču prijateljska hokej tekma med hokej klubom Jesenice in hokej klubom KAC iz Celovca. Rezultat polčasov: 1:0, 2:1 in 3:0, tako da je bil končni rezultat 6:1 za Jesenice. Jeseničani so bili nadmočni nad gosti, ki so igrali v oslabiljeni postavi. Sodila sta Kozjek in Božič. Tekmi je prisostvovalo okrog 800 ljudi.

KAJ BO S TRIGLAVSKIM PARKOM?

Zaradi „starih pravic“ proti napredku — V nevarnosti je eden najlepših predelov alpske flore na svetu

Ni namen tega članka povzročiti med Bohinjci hudo kri. Trezno in premišljeno je treba s skupnimi močmi rešiti boleč problem: zaščititi je treba lep predel slovenskega alpskega sveta od Prehodavec do Kanjavca in do vrhov okrog Bohinjskega jezera. To področje je znano po izredni alpski flori daleč izven meja naše domovine. Cvetje pa iz leta v leto propada, ker se tod pase živina...

Pravda za pašo in proti njej ima že dolgo zgodovino. Leta 1871 je prišlo v Bohinju do pravečatega kmečkega punta, ker je takratni lastnik teh področij — Kranjska industrijska družba — prepovedala pašo. Po prvi svetovni vojni pa so Bohinjci vendarle popustili vsaj toliko, da so pristali na pogodbo, da 20 let v tako imenovanem Triglavskem parku ne bodo pasli živine. Pogodba je potekala prav v času, ko je izbruhnila druga svetovna vojna.

Po vojni pa so se po planinah pod Triglavom spet oglasili kravji zvonci.

OBČNI ZBOR ZVEZE REZERVNIH OFICIRJEV NA BLEDU

Garnizon iz Bohinjske Bele je nudil članom ZROJ izdatno pomoč

V nedeljo, 18. novembra je bil na Bledu občni zbor rezervnih oficirjev. Udeležilo se ga je nad dve tretjini članov. Vseh skupaj je 121, vendar pa nekateri še vedno niso vključeni.

Delo upravnega odbora od zadnjega občnega zbora je razmeroma zadovoljivo, toda slabše kakor v lanskem letu. Odbor je organiziral 8 predavanj, za katere pa bi moralo biti več zanimanja. Res aktivna je bila le polovica članstva. Veliko pomoč pri izvajanju študijskega programa je orga-

nizaciji nudil garnizon v Bohinjski Beli, ki je rezervnim oficirjem izvajal taktične vaje z minometali.

Premalo pa je stari odbor skrbel za strokovno in politično izpopolnjevanje rezervnih podoficirjev in mladincev predvojaške vzgoje. Za naprej je zanj že sestavil poseben študijski program, razen tega pa bodo povabjeni tudi na predavanja, ki jih je sprejel glavni odbor ZRO na razširjeni seji sekretariata za oficirje. — Izvedli jih bodo v tesnem sodelovanju s tovariši iz garnizona v Bohinjski Beli, ki bodo teme dopolnili s skicami, zemljevidi in poučnimi filmi, hkrati pa bodo poslali tudi predavatelje. Z njihovim sodelovanjem bodo tudi izvedli samostojne taktične vaje. V zvezi z letošnjim jubilejnim praznovanjem dneva JLA bo treba o pomenu in vlogi naše armade nekdanj in danes spregovoriti tudi šolski mladini, da bo pravilno cenila našo vojsko. Prav tako bi bilo potrebno tesnejše sodelovanje armade z ljudstvom vsaj tam, kjer so vojaške enote.

J. R.

62 LET TOVARNE „PLAMEN“

16. novembra 1894. leta — pred 62 leti, so v Kropl ustanovili prvo zadrugo za železarsko obrt in druge izdelke iz železa, socialistično podjetje, ki ni imelo strojev, primernih obratov, opreme in potrebnega kapitala. Bilo je brez delovnih izkušenj. Od takratne oblasti ni dobilo potrebne moralne pomoči, toda s pogumom in vztrajno, železno voljo članov je v dobi 62 let nastalo današnje podjetje »Plamen« — tovarna vijakov in žebeljev v Kropl.

Zadruga je v letu 1947 prišla v državni sektor, leta 1950 pa je podjetje prevzel v upravljanje delovni kolektiv. Kljub zastarelim strojem se je proizvodnja glede na predvojno že povečala za 200%. Letos bodo izdelali kljub omejitvam električne energije nad 3250 ton izdelkov. Za naslednje leto pa je delavski svet sprejel družbeno zadolžitev 3600 ton izdelkov, v skupni vrednosti več kot milijardo dinarjev.

V zadnjih petih letih so nabavili več strojev in so nekoliko izpopolnili zastarele obrate. Letos bodo dokončno sestavili načrte in elaborate za novo tovarno jeklenih vijakov, ki jo bodo pričeli graditi brž ko bo mogoče.

V zadnjih letih so sezidali tudi dve dvostanovanjski hiši, upravno poslopje, člani kolektiva pa s pomočjo tovarne »Plamen« sindikalni dom — dom kulture, v katerem preživijo delavci dobršen del svojega prostega časa.

C. R.

DANAŠNJI ŠTEVILKI NASEGA LISTA PRILAGAMO POLOZNICE VSEM NAROČNIKOM, KI SE NISO PORAVNALI NAROČNINE IN JIH PROSIMO, DA TO STORijo ČIMPREJ.

UPRAVA

JESENISKA RAZGLEDNICA

Naša industrijska središča so ob silovitem razvoju tovarn zapostavila stanovanjsko gradnjo. Tako je prišlo do pojavov, kot je ta, ki ga kaže naša slika: v baraki stanuje 8 delavskih družin, med njimi je 20 otrok izpod desetih let

ki se sedaj pase na Utah in na Lopušnici, lahko brez žkode pasli na drugih planinah. Po izjavi tamošnjih pastirjev je n. pr. samo na planini Govnač prostora še za 200 glav živine. Nadalje je zanimivo, da se prav v času, ko se pristojni organi (Svet za prosveto in kulturo OLO Kranj) najbolj trudijo, da bi rešili ta problem, številno živine v Triglavskem parku povečuje. Lani se je na tem področju paslo 45 volov, letos pa jih je bilo že 88. Pripravljati so se že začeli tudi, da zgradijo stajle.

Se res ne bi dalo urediti zadeve brez prerokanj? Z nekaj dobre volje bi se to vsekakor dalo urediti! Republiški Svet za prosveto in kulturo je že aprila letos imenoval v ta namen posebno komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov in domačinov. Žal se komisija vse doslej ni sestala. Zimski premor bi bil za razgovore najprikladnejši čas. Stvari bi bilo treba rešiti tako, da bi se na področju Triglavskega parka paša prepovedala, z melioracijo ostalih planinskih pašnikov pa zagotovilo dovolj krme za živino.

—ik

Menina se odpira svetu

Nov planinski dom pod Vivodnikom

Pod Vivodnikom, ki je s svojimi 1500 metri najvišji vrh Menine, raste iz tal v okrilju temnih smrekovih gozdov ponosen planinski dom. Planinskemu društvu iz Gornjega grada, ki se je — s krepko podporo Planinske Zveze Slovenije seveda — lotilo gradnje, gre za slabo, da bo dom v kratkem lahko sprejel že prve goste.

Prostor za novi dom so izbrali nedaleč od mesta, kjer je stala lesena Kocbekova planinska kočna, ki je po prvi svetovni vojni pogorela. Za zidani dom je ta teren preveč plazovit in vlažen, zato so novo zgradbo postavili na trdno skalo in jo obrnili proti planinam.

Težave pri dobavi gradbenega materiala na tako višino je graditeljem pomagala premagovati gozdna žičnica, iz največjih zadržev pa jih je rešila iznajdljivost. Upokojeni gozdar Jože Urank, ki nadzoruje gradnjo, pozna vse skrivnosti planinskega sveta. Zato ni bilo težko najti primerne peska za betonska dela. Apno so žgali kar na planini, 20.000 komadov reke

pa so napravili in žgali v neposredni bližini gradilišča. Medtem ko jih je opeka, ki so jo morali po strmi poti spraviti v višino, stala 22 dinarjev, so bili stroški na planini izdelane komaj 9 dinarjev.

Veliko jedilnico že ogreva krušna peč, v kateri vsak dan pečejo svež kruh za delavce, ki opravljajo zadnja dela pred zimo. V nadstropje in podstrešje so že montirali vodovod. Veranda še pred zimo ne bo zasteklena, zato je bodo zavarovali z deskami.

Spomladi bodo uredili vseh 7 sob v obeh nadstropjih. Skupno ležišče — ločeno za moške in ženske — bo lahko sprejelo 60 gostov. Sobe pa bodo raznih velikosti. Smotno so urejeni prostori za umivanje, sušenje obleke, shramba za smuči. Pitno vodo daje izvirek, ki nikoli ne usahne, vodo za ostale potrebe pa bo hranila velika cisterna.

Pod planinskim domom je na planini Gospojni KZ Gornji grad zgradila pred tremi leti planinski stan, v katerem je bilo prostora tudi za večje družbe planincev. Velik obisk je opravičil težnjo po gradnji planinskega doma. Tako bo zdaj Menina odprta svetu. Herojska partizanska Menina, ki krije v svojih temnih gozdovih in obširnih pašnikih toliko grobov arabičev borcev! Vsa leta okupacije so se odigravale na njenem prostranem hrbtu ogorčene borbe. Mnogi turisti bi jo radi obiskali in ostali dalj časa v tem lepem kotu Kamniških planin, pa razen planšarskega stana na Babi do zdaj ni bilo primerne zavetišča. Odslej bodo zaživela smučišča na Menini, dotok turistov in izletnikov s štajerske in kamniške strani pa bo narasel, brž ko bo planinski dom odprt in stalno oskrbovan. To bo gotovo že takoj spomladi. Z.

ZAPISEK NA ROBU

Kam z mlekom?

Na občnem zboru kmetijske proizvajalne zveze v Kranju so razpravljali med drugim o zanimivih temah: kam z mlekom, ki ga ima baje kranjska mlekarna že mnogo več, kot ga potrebuje Kranjčani in okoličani. To je prvič po vojni, da mleko ostaja celo v zimskem času.

Povprečno prodajo mlekarnice in privatni kmetje v Kranju 5000 litrov mleka na dan. Torej približno četrt litra na prebivalca. To je še vedno precej nizka potrošnja. Vzroke zanjo je treba iskati v ceni mleka.

Zato se nam zdi več kot čudna odločitev mlekarnice, da bo presežne količine mleka prodajala v Beograd. Čista cena za liter mleka bo pri tej trgovini znesla dinar manj kot je prodajna cena mleka v Kranju.

Mar ne bi bilo koristneje, če bi kranjska mlekarna raje razmišljala o tem, da bi mleku znižala ceno kar v Kranju? S tem bi bil problem odvisnega mleka na najpreprostejši in za ljudi najboljši način rešen. —ik

Gost bi rad bral časopis

Kolodvoru najbližji gostinski lokal nekje na Gorenjskem. Ob pol desetih dopoldne. Za mizami sedi nekaj ljudi, ki čakajo na vlak. Toda vlak bo pripeljal šele čez dobre tri četrt ure.

»Bi lahko dobil kak časopis?« vpraša gost natakarico.

Le-ta mu brez besede prinese in izroči »Ljudsko pravico«.

»Ta je pa še večerjšina in sem jo že prebral. Nimate še današnjih časopisov?« pravi gost.

»Ja, saj danes je petek, ko »Ljudska pravica« ne izhaja,« odvrne natakarica in odhiti spet k točilni mizi.

Na to se pa najbrž niti ona niti upravnik nista spomnila, da bi naročila še kak drug časopis, tako da bi tudi ob petkih z njim lahko postregla gostom. Ali ne spadajo h kulturni potrebi v gostinskih lokalih tudi časopisi, ki jih številni gostje radi prebirajo, ko se na poti po opraviških odpočitve za četrt ure in kakem lokalu, ali ko čakajo na vlak?

V katerem kraju, v kateri gostilni se je to zgodilo? To bi lahko povedal! Vendar — čemu bi to še posebej omenjal in očrnil eno samo gostinsko podjetje? Saj bi mu skoraj storil krivico, ko pa kar večina izmed gostinskih podjetij še vedno dopušča tako, na pogled morda nepomembno, dejansko pa kar precejšnjo pomanjkljivost v postrežbi. z-k

Seminar za personalno službo v Ljubljani

Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu, ki je istočasno tudi republiški center za izobrazbo kadrov, je od 5. do 11. t. m. priredil v Ljubljani informativni seminar personalne službe. Posebna pa tudi pet uslužbencev iz gorenjskih podjetij. Udeleženci bodo na tem seminarju izpopolnili strokovno znanje, ki je potrebno za opravljanje personalne službe.

PLANINSKI DOM NA MENINI

V domu, ki bo kmalu dograjen, bo prostora za več kot 100 ljudi. Najbližji dohod je z Gornjega grada

Nečloveški odnos do učiteljice

Učiteljica v Križah mora zaradi nerazumevanja zmrzovati v nezakurjeni sobi

Stanovanjske težave so skoraj povsod enake in povsod je težko dobiti stanovanje tudi za učiteljstvo. Letos sta bili v Križah pri Trziču nastavljeni dve učiteljici začetnici. Šolskemu upravitelju je uspelo najti začasno stanovanje pri dveh družinah — z zagotovilom občine, da je ta rešitev le začasna, ker občina pripravlja z adaptacijo nekega poslopja v Pristavi stalno stanovanje za učiteljstvo. Iz raznih vzrokov pa so se adaptacijska dela zavlekla.

Medtem ko je ena izmed učiteljic našla pri družini, kjer stanuje, vso oskrbo, čeprav so se domači morali zelo utesniti, je naletela druga, ki stanuje v Pristavi pri Frančiški Močnikovi, na precej drugačne prilike.

Frančiška Močnikova je pred časom dala spremeniti stanovanje v prvem nadstropju tako, da je iz kuhinje podrla zidan štedilnik in spremenila kuhinjo v sobo brez možnosti ogrevanja. V to sobico je na prošnjo šolskega upravitelja sprejela novodošlo učiteljico. Kot že rečeno, dogovor je bil res samo za dva meseca, čeprav Močnikova te sobice sama zase nujno ne potrebuje. Močnikova ima zase, za 16 let starega sina in 11 let staro hčerko kuhinjo, spalnico in dnevno

sobo. Ker so se dela pri adaptaciji poslopja, kjer se pripravlja stanovanje za učiteljstvo zavlekla, trenutno učiteljica ne more iz stanovanja. Medtem pa je prišla zima in mraz. Sobica, v kateri učiteljica stanuje, ni ma peč. Našli smo železno pečico — gašperček, da bi ga postavili v sobo. Temu pa še je Močnikova uprla. Vzrok je seveda dovolj prozoren. Kljub jasnemu zagotovitvi s strani stanovanjske komisije in osebnem zagotovitvi predsednika občine, da bo dobila učiteljica drugo stanovanje takoj, ko bodo dela končana, lastnica ne dovolj postaviti v sobo pečice — baje ima po nekih predpisih pravico, da brani. Tako mora telesno šibka učiteljica ves dan, razen kadar je v šoli, prebiti v nezakurjeni sobi in zmrzovati. Moč-

nikova se izgovarja, da je lahko čez dan v njenem stanovanju. To pa je le izgovor. Nihče ne bo šel vasovat k ljudem, kjer čuti, da je odveč in kjer komaj čakajo, da bi izginil. Mislim, da je najmanjša ugodnost, ki jo mora imeti mlad učitelj, miren in topel prostor, kjer se lahko zbrano pripravljajo za pouk in študira. Jasno je, da brani lastnica postaviti v sobo pečico samo zato, ker ne zaupa oblasti, da bo po odhodu učiteljice spet sama razpolagala s sobo. Tak odnos do oblasti je precej čuden in mu je osnova goli egoizem.

Vse skupaj je sicer majhen problem, ki pa vendar ogroža zdravje človeka in ubija ves idealizem mlade učiteljice ob vstopu v službo.

K. J.

62% OTROK V ZGORNJI TUHINJSKI DOLINI PODHRANJENIH

Za izboljšanje zdravstvenih razmer na ozemlju kamniške občine so bile pred dvema mesecema ustanovljene posvetovalnice za žene in otroke v Motniku, Tuhinju, Črni in Komendi. Delujejo vsaki 14 dni. Z novim letom bodo odprli tudi novo zdravstveno ambulanto v Komendi. Na obširnem terenu bi morale delati vsaj pet medicinskih sester, medtem ko sedaj to službo opravljajo le tri.

V Gornjem delu Tuhinjske doline so bili zdravniški pregledi otrok na šolah v Motniku, Spitaliču, Tuhinju in Smartnem. Ugotovili so, da je 62 odstotkov otrok podhranjenih. Mlečne kuhinje, ki delujejo na teh šolah, so brez dvoma nujno potrebne. Predvi-

deno je, da se v šolski ambulanti enkrat v letu pregledajo vsi šoloobvezni otroci v občini. Ker je teh otrok 3200, bi bil potreben stalen zdravnik, ki bi se posvetil zdravstvenim razmeram šolske mladine. Ustanovljena bo tudi športna ambulanta za vse športnike in telovadce na ozemlju občine.

Sedanji avtopark rešine postaje v Kamniku je pri koncu moči. Za nabavo novega rešinega avtomobila je bilo že mnogo prizadevanj in potov, pa ni mogoče dobiti posojila, in vendar je v kamniški občini 10 industrijskih obratov.

Na temeljih zadrugskega doma v Kovorju bodo gradili stanovanja

Temeljno in kletno zidovje zadrugskega doma v Kovorju je bilo že zdavnaj zgrajeno, nato pa je delo zaspalo. Upravni odbor zadrugske je na zadnji seji sklenil, da bodo gradili novo stavbo drugod in stavišče zadrugskega doma odstopili ObLO Trzič. KZ Kovor ima sama premalo investicijskih sredstev in bo prosila za najetje kredita, da si bo lahko zgradila novo upravno poslopje, v katerem bo tudi zadrugska trgovina, mlekarna in mesnica. V drugem nadstropju bodo uredili dvorano za kulturne prireditve. KZ Kovor upa na pomoč občine, ki pa je za sedaj še ne more dobiti. V Kovorju so predvsem potrebni trgovski lokali, ker je sedanja zadrugska trgovina v neprimernih prostorih. Na temeljih zadrugskega doma Kovor bo občinski ljudski odbor gradil stanovanjsko poslopje. J. V.

Načrti za stanovanjsko hišo v Trziču so pripravljani

Občinski ljudski odbor Trzič je že pripravil načrte za stanovanjsko hišo, ki jo bodo gradili ob Cankarjevi cesti in jo še letos skušali spraviti pod streho. Hitro napreduje tudi gradnja trgovske in stanovanjske hiše na Ravnah ter gradnja stanovanj pri Paragrajcu in v Sebenjah.

Upravni odbor v Bombažni predilnici in tkalnici Trzič je na zadnji seji sklenil, da ustanovi stanovanjsko zadrugo. Podjetje bo preskrbelo interesentom potrebna zemljišča in načrte. Interesente, ki želijo zidati, bo poklicalo na razgovor. Doslej se jih je javilo že 58. V zadrugo bodo lahko vstopili samo delavci in uslužbenci podjetja BPT. Kredit bodo najemali postopoma. J. V.

V RADOVLJIŠKI OBČINI SO SKLICALI ZBORE VOLIVCEV

Volilci so razpravljali o zazidalnih območjih in o ustanovitvi vodne skupnosti za desni savski breg

Volilci v radovljiški občini so razpravljali te dni na svojih zborih o predlogu občinskega odloka o zazidalnih območjih in o poročilu Sveta za socialno skrbstvo. Izvolili so tudi šolske odbore in svete pri kinematografskih podjetjih. Na desnem bregu Save — kjer razen v Kropi — še nimajo vodovoda, pa so volilci razpravljali tudi o ustanovitvi vodne skupnosti.

Ko prebivalci občine razpravljajo o zazidalnih območjih, ki merijo 76 ha, nekaterim sicer ni prav, da bodo spadala njihova zemljišča v ta območja, drugi spet bi radi imeli svoje parcele ravno na teh območjih. V splošnem vzeto pa ljudje odobravajo predlog odloka, ki bo preprečil, da bi se nadele kvarili prikupno podoba gorenjske vasi.

BELEŽKA

TAK MOJSTER NE BI SMEL IMETI VAJENCEV

Zgodilo se je v prvem razredu kovinarjev na Vajenski šoli za razne stroke v Kranju. Razrednik je s primernimi besedami razdelil učencem obvestila, s katerimi sporoča šola mojstru in staršem uspeh učenca. Miren fant v zadnji klopi zahteva in skrušen pove, da svojemu neuspehu ni sam kriv, češ da nima nikoli časa za učenje, razen ob nedeljah.

Fant ima samo mater, očeta so mu Nemci ustrelili. Letos se je začel učiti pri kleparskem mojstru Francu Bajžetu v Naklem. Do pred kratkim je zadenjal delati vsak dan ob šestih zjutraj, opoldne ima petnajst do dvajset minut časa, da poje skromno mrzlo kosilo, nato pa mora zopet delati do sedemnajstih ur, največkrat pa še dlje. Le ob sobotah konča delo ob šestnajstih ur. Tudi ob torkih in sredo, ko mora k pouku in je po Zakonu o vajencih prost dela v delavnici, mora priti po končanem pouku v delavnico in jo pospravljati. Mojster mu za to delo res daje mesečno »celih« petsto dinarjev več, kot mu pripada po uredbi. Celu na prsnjo njegove matere, mojster ni odstopil od tega, da bi fanta manj zaposloval. Zgodilo pa se je tudi, da ga je poslal namesto v šolo, na delo v Krope.

Ali se mojster Bajžet ne zareda, da je odgovoren za razvoj mladega človeka in mar ne ve, da obstaja Zakon o vajencih? Takšno izrabljanje mladega fanta presega vse meje. Zato je treba takim ljudem kot je mojster Franc Bajžet onemogočiti, da bi še v naprej izrabljali vajence. D. O.

Zelo so volilci na sedanjih zborih pozdravili ustanovitev vodne skupnosti na desnem savskem bregu. Prispevke so obljubili celo taki, ki prebivajo na samem in imajo tik pri domu studenčico, tako da ne bodo potrebovali vodovoda. Z zanimanjem so razpravljali ljudje tudi o poročilu Sveta za socialno skrbstvo ter pri tem obsojali starše, ki zanemarjajo otroke oziroma prepuščajo to skrb samo skupnosti.

Nekateri volilci — kmetje pa so na zborih volivcev omenjali tudi takse. Posamezniki celo zmotno sodijo, da je občina s temi taksami preuredila Šobčev bajer v Jezerce. Vendar pa so le-ti lahko na zborih volivcev zvedeli, da občina za ta zelo pomembni turistični objekti ni uporabljala taks, pač pa druga sredstva (okrog 3 milijone din — pri čemer je vračunana tudi pomoč Turistične zveze Slovenije), katerih vrednost so za 6 do 7-krat povečali pridni radovljiški prostovoljci. Prebivalci so v dokajšnjem številu obiskali te zборе volivcev, saj je prišlo na zbor v Lancovem blizu 40, v Kamni gorici 80, v Podnartu in Kropi po 100, v Srednji Dobravi 90, v Lescah 150, v Radovljici pa okrog 300 volivcev. z-k

KAJ JE BOLJ SMOTRNO:

Naj za prevoz delavcev skrbijo tovarne ali avtobusna podjetja?

Mnoge tovarne vozijo delavce na delo in z dela z lastnimi prevoznimi sredstvi. Prav pa je, da ta prevoz čim bolj smotno uredimo. Število zaposlenih se je v povojnih letih zelo povečalo, toda vsi novi delavci in uslužbenci ne morejo dobiti stanovanj v industrijskih krajih, kjer delajo, mnogi pa se tudi ne bi preselili, ker imajo v vasi krpno zemljo. Zato je smotrno prevoz teh delavcev in uslužbencev važna stvar, ker pomaga blažiti stanovanjske skrbi, tovarnam pa kljub temu zagotavlja delovne moči.

Toda ali je najbolj smotno, da se tovarne same ukvarjajo s temi prevozi, ki jih obremenjujejo kot nekakšna njihova stranska dejavnost? Ne bi bilo odveč, če bi organi delavskega samoupravljanja v podjetjih in občinski ljudski odbori ob priliki proučili, ali ne bi bilo boljše prepustiti ta prevoz podjetjem za lokalni promet. V nekaterih občinah taka podjetja že obstojajo, drugod pa bi jih morda kazalo ustanoviti. Tovarne naj bi jim prodale ali odstopile svoje avtobuse oziroma prispevale sredstva za nakup avtobusov. Na ta način bi tovarne razbremenile tudi del svojega kadra, ki je zdaj s tem delom zaposlen. Razen tega bi bilo moč avtobuse potem bolje izkoriščati tudi v času,

ZA SEDAJ SE NE BODO UVEDLI TURISTIČNE TAKSE

Pred dnevi je Svet za plan in finance občine Tržič razpravjal o družbenem planu, o garancijah raznim gospodarskim organizacijam in o ukinitvi 1% davka na maloprodajni promet s alkoholnimi pijačami v trgovinah. Sklenil je tudi, da v Tržiču za sedaj še ne bodo uvedli turistične takse; četudi je mesto turistični kraj, vendar nima nobenih prenočišč za tužce. J. V.

KOT DOLGOROČNO POSOJILO GOSTIŠČEM IN KOMUNALNIM PODJETJEM BODO UPORABILI NEIZKORIŠČENA AMORTIZACIJSKA SREDSTVA

Svet za gospodarstvo pri ObLO Tržič je pred dnevi razpravjal o tem, da bi se neizkoriščena amortizacija gostinskih, komunalnih in obrtnih podjetij v bodoče dajala kot dolgoročno posojilo gostiščem in komunalnim podjetjem. Prizadeta podjetja so razen nekaj izjem izjavila, da bodo doslej neizkoriščeno amortizacijo sama porabila. Svet je sklenil, da jih bo poklical na razgovor, da bodo utemeljila, v kakšne namene nameravajo uporabiti ta sredstva. Brez dvoma bo več tovrstnih podjetij, pri katerih bo amortizacija neizkoriščena in bodo

STROKOVNJAK UNESCA V KRANJU

V teh dneh (od 19. do 29. novembra) se bo mudil v Kranju angleški strokovnjak ing. Samuel Kershaw, ekspert za vprašanja nižjega, srednjega in višjega tekstilnega šolstva. Pošilja ga k nam UNESCO, da bi seznanil tukajšnje strokovnjake s smotri, ki jih skuša ta organizacija OZN doseči. Naloga UNESCA je med drugim namreč tudi ta, da pomaga opremljati tehničnih šolam laboratorije in sploh svetovati pri organizaciji vzgoje kadrov za industrijo.

V Kranju bo ing. Kershaw gost Srednje tehniške tekstilne šole, ki bo v dneh ekspertovega bivanja pripravila več razgovorov z ožjim krogom strokovnjakov in širši seminar za tekstilne strokovnjake iz naše in sosednih republik. V šoli pa bo ekspert UNESCA imel tudi vzorno predavanje, nato pa posvet s predavatelji STTS.

TUDI UČENCI GOSPODARSKIH ŠOL NAJ SMUČAJO

Lansko leto je bila izvedena široka akcija, da bi dobilo čim več učencev osnovnih šol, osemletk in dijakov gimnazij smučati in bi smučanje zajelo čim več mladine. Ali ne bi kazalo, da bi tudi čim več učencev vajenskih, industrijskih in gospodarskih šol dobilo smučati? Tej akciji naj se pridruži Smučarska zveza, Obrtna zbornica, industrijska in gospodarska podjetja. Učenci gospodarskih šol so prav tako potrebni zdravega razvoja, še posebno, ker so prikrajšani v počitnicah zaradi predpisane prakse. Na drugi strani pa je med temi učenci precej socialno šibkih, ki si ne morejo sami pripraviti smučarske opreme, ker morajo skrbeti zraven še za svoje življenjske potrebe. Na ta način bomo najlažje odvrnili mladino od kvarnih vplivov ulice, zapakajenih lokalov in alkoholizma. Upajmo, da se bodo merodajni zganili. Aco.

SPORTNE PRIREDITVE OB KRAJEVNEM PRAZNIKU V PODNARTU

V nedeljo dopoldne so bile športne prireditve v počastitev drugega krajevnega praznika v Podnartu. Na šahovskem turnirju se sodelovalo 23 šahistov. Prvo mesto je osvojil Jože Legat iz Podnarta. — Domače društvo »Partizan« je izvedlo namiznoteniški turnir med domačim moštvom. Prvo mesto in prehodni pokal je osvojil Stanko Brunček. Tamkajšnja šahska družina pa je dopoldne tekmovala z značno puško. Od 150 možnih krogov, je pri mladincih osvojil prvo mesto Franc Bešter, doma iz Ovsja, z 79 krogli, pri članih pa Franc Polajner iz Podnarta s 111 krogli.

Tržiške skrbi in problemi

zato gostišča in komunalna podjetja lahko prejela nujno potrebno posojilo.

KZ KOVOR HOČE ZIDATI NOVO POSLOPIJE. CEPRAV SO TEMELJI ZADRUŽNEGA DOMA ŽE ZGRAJENI

Že pred kratkim smo omenili, da hoče Kmetijska zadruga Kovor graditi novo poslopije, četudi ima že zgrajene temelje za zadrugi dom. Svet za gospodarstvo je sklenil razčistiti to vprašanje, ker smatra, da ni najbolj umestno začeti gradnjo znova. Z astopniki KZ Kovor bo svet še razpravljal o tej zadevi.

NOV GOSTINSKI LOKAL PRI AVTOBUSNI POSTAJI

Na zadnji seji je Svet za gospodarstvo razpravjal tudi o ustanovitvi nove gostilne »Pri Slugi«. Ta lokal je nujno potreben, saj je avtobusno postajališče na odprti cesti, nima ne stranišča in ne strehe za čakajoče potnike, dašč okoli pa tudi ni nobene gostilne.

KAVARNA »ZELENICA« BO ODPRTA LE ZVEČER

Kavarna Zelenica v Tržiču ima čez dan zelo malo prometa in dohodki ne krijejo stroškov. Svet je ustregel prošnjo, da bo odslej odprta le zvečer od 17. ure dalje, ob sobotah in nedeljah pa od jutra do polnoči.

POSLOVALNICA »GORENJSKE OBLAČILNICE« BO IMELA SAMO TRGOVINO, NE PA TUDI DELAVNICE

Najdaljša je bila razprava o ustanovitvi oblačilnice v Tržiču. Vsi člani Sveta soglašajo, da je Oblačilnica zaželena in potrebna, toda imela bo negativne posledice za tržiška trgovska podjetja, ki bodo prodala manj manufakturnega blaga. V zvezi s tem nastaja tudi vprašanje nadaljnega obstoja Modnega krojaštva Tržič, ki je v zadnjih mesecih pokazalo, da je zmogljivo za samostojno življenje. V Oblačilnico se želi vključiti podjetje »Krojačnica Križe«, ki se bori s precejšnjimi težavami. Lokal za novo oblačilnico je že pripravljen v Mestnem domu in ObLO se že pogaja z Gorenjsko oblačilnico v Kranju, da bi ustanovil podružnico v Tržiču. Po silno živahnih razpravah je Svet z glasovanjem skorodne večine sklenil, da se v Tržiču dovoli odpreti poslovalnico Gorenjski oblačilnici, toda smela bo prodajati le izgotovljeno konfekcijo, medtem ko ji delavnice v Tržiču ne bodo dovolili. Člani sveta so predlagali, naj bi Modno krojaštvo Tržič v prihodnje izdelovalo tudi ženske obleke in žensko in moško perilo ter odprlo v ta namen primeren lokal na trgu. Modno krojaštvo lahko odpre tudi posebno popravilnico. Za Krojaštvo Križe pa je najbolje, če se vključi v Gorenjsko oblačilnico, ker to želi, ali pa naj ostane samostojno. V tem primeru bo za podjetje seveda neizogibno, da odpusti vso odvisno delovno silo.

STRUGE TRŽIŠKIH REK POD NADZORSTVOM

Struge tržiških rek bodo odslej dalje nadzorovali rečni kontrolorji. Pazili bodo, da ljudje ne bodo iz njih odvezali kamenja, gramoza in peska ter sekali grmičje in drevje na obrežju ter s tem povzročali rušenje obrežja. Za odvzem omenjenega materiala iz rek in za sekanje bo treba v bodoče vložiti prošnjo in plačati odškodnino. V Tržiču bodo tudi nabavili novo mostno tehnično za 25 ton, ker je stara občinska mostna tehnična že doslužila, ima pa zmogljivost le 4 tone. J. V.

GOSPODARSKI RAZGLED

Poudarek na standardu

Dne 26. t. m. bo Zvezna ljudska skupščina razpravljala o osnovnih smernicah, ki naj jih v gospodarstvu uveljavljajo družbeni plani za prihodnje leto. Po tej razpravi bo Zvezni izvršni svet sestavil dokončen predlog plana in ga predložil Zvezni ljudski skupščini. Decembra pa bo Skupščina razpravljala o perspektivnem planu gospodarstva razvoja. Obedve zasedanji bosta posvečili posebno pozornost nadaljnji stabilizaciji gospodarstva in standardu.

Politika stabilizacije je že letos dala ugodne rezultate, spričo katerih lahko računamo v prihodnjem letu s primernejšim razvojem gospodarske dejavnosti na tej osnovi pa tudi k izboljšanjem standarda, zlasti mestnega prebivalstva. Predvideno je, da bi se povečale plače kvalificiranega in visokokvalificiranega osebja za 10%, nekvalificiranega osebja pa za 5%. Večja udeležba kolektivov pri dobičku podjetij naj bi omogočila še nadaljnje zvišanje plač za okrog 2%. O tem predlogu kakor tudi o razporeditvi teh povprečno povečanih plač glede na kategorije delavcev in uslužbencev (ter razporeje na plačah bo izrekla dokončno mnenje skupščinska razprava).

Toda če bi povišavali samo plače, ne da bi vzporedno urejali probleme, ki vplivajo na cene, seveda to ne bi imelo šaska. Zato bodo poslanci v Zvezni skupščini razpravljali o smernicah za nadaljnjo krepitev gospodarstva.

Medtem ko se je obseg industrijske proizvodnje od leta 1952 povečal za 60%, se obseg kmetijske proizvodnje v tem času ni pomembneje spremenil. Ker pa brez povečanja kmetijske proizvodnje ni moč doseči trajnejše stabilizacije gospodarstva, so ukrepi za razvoj kmetijstva v neposredni zvezi s standardom. V tem času pa bo treba še nadalje upoštevati razmeroma dokajšnjo količino živeža. Hude težave povzročajo tudi promet, ki se že več let ne razvija vstric z industrijsko proizvodnjo in trgovino ter bo zato treba pospešeno povečevati prometne zmogljivosti. Čedalje bolj žgoče sili v ospredje tudi potreba po pospešenem izpolnjevanju obrti, trgovine in urejanju stanovanjske ter druge komunalne problematike v industrijskih krajih, kar je prav tako v neposredni zvezi s standardom. Pri tem kaže opozoriti tudi na potrebo po nagelji gradnji šol, zlasti osnovnih.

Posebno vprašanje oziroma poglavitna stvar pa je povečanje proizvodnosti dela. Prav to, da proizvodnost ni naraščala tako kot smo predvidevali, je — hkrati s počasnim razvojem kmetijstva — najbolj vplivalo na to, da rezultati dosedanje stabilizacije gospodarstva niso bili tako povoljni kot bi sicer lahko bili. V podjetjih tižijo še mnoge neuporabljene rezerve, ki jih kaže resneje odkrivati, saj bo to nam vsem v prid. -sk

šport in telesna vzgoja

Občni zbor ŠD Kranj

Krivična odločitev šahovske zveze Slovenije

V ponedeljek je bil v Kranju redni letni občni zbor šahovskega društva Kranj. Čeprav je vodstvo društva povabilo na zbor mnogo predstavnikov raznih društvenih organizacij mesta Kranja, se ni nihče povabilo odzvali. To vsekakor ni pravi odnos do kranjskega šahovskega društva, ki kljub pomanjkanju finančnih sredstev in brez klubskih prostorov dosega za vidljive rezultate.

Prav gotovo bi kranjski šahisti še bolj potrdili svojo vrednost, da niso izpadli iz nadaljnega tekmovanja za prvenstvo Slovenije v dvoboju z Novim mestom. Zaradi krivične odločitve šahovske zveze Slovenije so se sicer Kranjčani pritožili, vendar ni upanja, da bi Zveza vprašanje ugodno rešila. Kranjčani so na željo Novomeščanov odpotovali na Dolenjsko, da bi obenem popularizirali šahovsko igro v tem delu Slovenije. Kakor pa je videti iz raznih izjav sodnika Nikca in ostalih udeležencev dvoboja, je bilo verjetno diskvalifikacija Kranjčanov že vnaprej določena.

V otvoritvenem govoru je tovariš Chvatal nanaizal dejstva, ki so kljub uspešnim rezultatom kranjskih šahistov ovirala normalen razvoj društva. Čeprav je klub vzgajal že vrsto tekmovalcev, ki danes nastopajo na tekmovalnih zveznega značaja, in se potegujejo za najvišja mesta (Cuderman, Bavdek) je delo kluba vendarle oviralo pomanjkanje klubskih prostorov. Kranjski šahisti nimajo prostora, kjer bi odmerili svoje moči. Občinski LO je šahistom sedaj obljubil prostore tako, ko bo izpraznjena gostilna ob Cesti na Golnik. Poročilo predsednika in poročilo tajnika je sledila živahna razprava, ki se je v glavnem sukala okrog diskvalifikacije kranjskih šah-

SREČANJE STTS IN GIS V NAMIZNEM TENISU

V nedeljo dopoldne so se srečale namiznoteniške ekipe STTS — GIS z dvema ekipama.

Posamezni rezultati A-ekipe: Stern — Pirce 11:21, 19:21, 0:1; Zalar — Florjančič 16:21, 21:14, 11:24, 0:2; Munding — Prosen 10:21, 15:21, 0:3; Stern — Florjančič 9:21, 18:21, 0:4; Zalar — Prosen 22:24, 16:21, 0:5; Munding — Pirce 21:13, 15:21, 17:21, 0:6; Ster — Prosen 17:21, 21:19, 18:21, 0:7; Munding — Florjančič 21:17, 21:13, 1:7; Zalar — Pirce 21:15, 16:21, 7:21, 1:8.

Pri B-ekipi so nastopili: Kalinič — Kranjc 14:21, 14:21, 0:1; Prosen — Matoh 13:21, 15:21, 0:2; Hafner — Bec 21:18, 16:21, 21:17, 1:2; Prosen — Kranjc 21:16, 11:21, 21:8, 2:2; Kalinič — Bec 12:21, 22:24, 2:3; Hafner — Matoh 11:21, 25:23, 12:21, 2:4; Prosen — Bec 11:21, 21:11, 19:21, 2:5; Kalinič — Matoh 9:21, 7:21, 2:6; Hafner — Kranjc 19:21, 15:21, 2:7. Tokrat se je izkazala B-ekipa GIS. Aco.

NOGOMET »PARTIZAN« NAKLO : »TRIGLAV« KRANJ 3:3 (2:1)

V nedeljo popoldne sta se srečali na igrišču v Naklem moštvi domačega »Partizana« in »Triglava« iz Kranja. Tekma se je končala neodločeno 3:3, polčas 2:1 za Naklo. To je za Nakelčane vsekakor lep uspeh.

K TRETJI PREMIERI V PRESERNOVEM GLEDALIŠČU - SOFOKLES: „KRALJ EDIP“

Velik uspeh Prešernovega gledališča

Dramatska dela grške antike nas morajo najprej navajati na razmišljanja o umetnosti sploh in o človekovi življenjski poti — njegovi moči in ne-moči. V antični grški dramatikah ne občudujemo le klasičnost forme, marveč tudi izredno silo človeškega duha in — poezije. Na prvi pogled se zdi, da se vse nekam razvija v epično fabulativnost ter v nenehno ponavljanje le nadnaravnih vplivnih silnic. Vendar moramo kmalu spremeniti našo sodbo: saj vse kar drhti od dramatične napetosti in lirskih podtonov, na katerih stoji ubranost in nežnost izpovedi o trpljenju, radosti in skratka o vseh najrazličnejših niansah človekovega doživljanja. Vse to najdemo tudi pri »Kralju Edipu« — tej mo-gočni tragediji o človeku. Gre za gigant-ski boj: človek skuša premagati življenjske ovire, krivično usodo in naključje ter z neverjetno močjo spoznati svoje življenje. Spoznavna do-slednost pa je obenem tudi silna opa-ra, ki pomaga ob zlomu k očiščenju in notranji suverenosti. Subjektivne krivde tu ni, a je zato objektivna tembolj neizprosna in zahteva, da člo-vek spozna, kako ničeva je sreča in kako nemočen je ob njenih zaprekah. Religiozni momenti dela, za stare Gre-ke tako živi, so nam danes blede in neprepričljivi. Zanima, privlači in pre-zvame nas človekov boj s tistimi ob-objektivnimi silami, ki ga krhajo in končno povsem premagajo. Sila Edi-povega upora je nedopovedljiva, a želja priti do dna, prevlada, pa če prav za ceno življenjske sreče. To in objektivne okoliščine — pogubijo Edi-pa.

Umetniško spretno so vtikani zaviralni momenti (formalne in idejne vrednosti), ki skušajo preusmeriti nezadržljivi tok dejanja in mu izkopati drugo (za junaka ugodnejšo) strugo. In kolikšna je čustvena sila Jokaste in njen ohranitveni boj! — Boj žene za moža in s tem za lastno eksisten-cnost. Naj vzamemo kakorkoli, eno ostane neizpodbitno: umetniška su-gestivnost se nam kaže v svojem višku in visoka pesem o človekovi bolečini izzveneva v mogočne akorde humaniz-ma.

Režiser Prešernovega gledališča Mir-ko Mahnič si je »Kralja Edipa« zami-slil kot ordrsko simfonijo — najširše-ga razmaha in dimenzij. Kompozicija predstave ni zahtevala od režiserja sa-mo duhovite domislečnosti, marveč tu-ji spretno in z znanjem obloženo ro-ko, ki previdno vodi igralca od stop-nje do stopnje in mu daje možnost, da pokaže svoje kvalitete, a mu ven-dar ne pusti, da bi razbil skrbno za-črtane kompozicijske oblike. Trenut-na skepsa — glede na nepretrganost odrskega dogajanja — se nam razbije ob zanimivem režiserjevem spletnju uprizoritve, pri čemer s tem ne obdr-ži in ne poudari le grških kompozicijskih prvin, ampak pripravlja, stop-njuje in organsko zaokroža gledalče-vo doživljanje. Nedvomno mu je tudi uspelo obdržati na višku kolektivno igro, ki ne razkrajja, ampak doprina-ša ter se preliva v igro glavnih osebnosti. Če je bil prolog v tem smislu še šibak, pa je bil ostali del uprizo-ritve zato krepkejši. Režiserju damo povsem prav, da je posegel v zgrad-bo zborovskega teksta in razbil nje-govo monologičnost in ga prilagodil kompozicijskim principom. S tem je dal zboru globnost, življenjskost in mu omogočil prepričljivo rezoniranje — občutljivo (zračenje) trepetanja ljudi za Edipovo usodo — to na eni strani in na drugi izpovedovati vero in mišlje-nje množic. Morda bi se na prvi po-gled zdela manj posrečena rešitev sla na zaključku, vendar moramo prizna-ti, da je s tem režiser zopet razbil

monotonost in povečal prepričljivost življenjskih okoliščin (Kraljica - služabnice in ne sel kot le dramatur-ško sredstvo). Namesto rešitve: pre-prosta uprizoritev z močjo čiste bes-edne askeze, si je režiser izbral raje

PRIZOR IZ SOFOKLEJEVE TRAGEDIJE »KRALJ EDIP.«
Edip (Jože Pristov) se poslavlja od svojih otrok

drugo pot — prisvojiti elemente anti-čne grške teatralike in jih oboga-titi s svojimi domisljicami. Vzvišeni patos, obrednost koralne glasbe, zbo-rovsko ritmično premikanje — vse to naj da uprizoritvi obeležje antičnega gledališkega duha in obenem vse sku-paj poživlja. Prav gotovo je sem in

atraliko žal celo zanemarlj učinek be-sednega izraza. Če si to odmislimo, moramo vendar poudariti, da je bila tragičnost ozračja — z iskrenostjo ob-čutja in dovolj močnim osebnim igral-skim hotenjem — uresničena. Scena je bila simpatična zaradi nevsiljivo-sti in ker je bila nevpadljivo podre-

jena igri (v ozadju z drobno tehnično napako) in ni s svojo likovnostjo trga-la gledalčeve pozornosti od dogaja-nja.

O kreatorju vloge kralja Edipa — J. Pristovu lahko pišemo zgolj navdu-šujoče. Do izraza so prišle vse naj-boljše njegove sposobnosti. Ne le, da je z vso sigurnostjo obvladoval zna-čaj svojega junaka, marveč je znal dati junaku mnogo več, namreč — žig samonikle, eruptivne osebnosti. Na-raščanje oblikovalnih zmognosti je naraščalo s stalnim razvojem trage-dije in izzvenelo v silovit finale. Ne izžareva pa iz njegovega Edipa samo izredna sugestivna spontanost igre ob patetično — tragičnih prizorih, ampak vpliva prepričljivo tudi ob rahlih dr-htenjih Edipove duševnosti. Kvalitete Edipa J. Pristova so neizpodbitne in so vodile k še bolj skrbnemu obliko-vanju igralske individualnosti. Sib-kejša sicer, a vendar presenetljivo močna, se je pokazala M. Janžekovi-čeva kot Jokasta. Janžekovičeva nosi v sebi mnoge igralske sposobnosti, ta-ko da si od nje lahko še marsikaj obetamo, a le ob skrbnem klesanju in samoobvladanju. Na splošno o igral-cih lahko trdimo, da so pokazali mno-go igralske kulture in da je bila tudi dikcija skrbnejša kot sicer. Vidnej-še vloge so bile razdeljene: Kreon — L. Cigoj, Telezias — M. Cegnar, du-hovnik — Jože Kovačič, sel — F. Tre-falt, pastir — J. Zupan, služabnice — N. Bavdaževa, A. Cigojeva in N. Sir-nikova. Starci pa so bili vsi ostali vidnejši igralci — gostje.

Ob srečanju z antiko začenja Pre-šernovo gledališče nedvomno novo ob-dobje v svoji zgodovini. Dvomljivi se bodo ob teh besedah verjetno cini-čno nasmehnil, a vendar dejstva zgovorno pričajo v prid naši trditvi. Kdor bo še vnaprej pisal oziroma ka-darkoli bo kdo pisal o PG, ne bo mo-gel preko te uprizoritve, ki ob svo-jem novem naponu sil zahteva z zvija-šanjem kvalitete tudi nove in višje kriterije.

G. KOCIJAN

„Solidarnost“ je obračunala

Poglobliti moramo socialistično prosveto na podeželju — Delo sekcij naj služi skupnim smotrom

V Kamniku je bil pred kratkim občni zbor delavskega kulturno - pro-svetnega društva »Solidarnost« ob ve-likih udeležbi članov. V uvodu je pre-dsednica društva, tovarišica Mari-ka Brejc podala poročilo o delu v preteklem letu. Med drugim je de-jala:

»Solidarnost« mora biti kot žari-šče napredne socialistične prosvete prežeta z revolucionarnim delom in zanosom, polna novih pobud in pri-jemov. Sekcije niso same sebi namen, temveč mora vse njihovo delo služiti skupnim ciljem.

Poročila o delovanju sekcije je po-dala tajnica tov. Mihaela Burger. Izob-raževalna sekcija je raztegnila svo-je delo na širše področje kot ga je imela doslej. Preko Sveta Svoboda je skušala skrbeti tudi za vse podeželje kamniške občine. Pripravila je 17 pre-davanj z najrazličnejših področij, obisk pa je bil na podeželju večji kot v mestu. Prirejala je jezikovne teča-je, ki jih je obiskovalo 80 ljudi. Po podjetjih je prirejala posebne sem-inarje, na katerih naj bi se delovni ljudje seznanili z osnovami politične ekonomije, našega državnega gospo-darstva in še posebej z delavskim sa-moupravljanjem. Knjižnica ima 3014 knjig, med čitatelji pa je več kot po-lovica dijakov. Izposojenih je bilo 1758 knjig.

Dramska sekcija je naštudirala Pristleyjevo dramo »Inšpektor na ob-sku« in jo trikrat z velikim uspehom

uprizorila v Kamniku, trikrat pa je z njo gostovala v drugih krajih. Za za-ključek sezone je dvakrat uprizorila Ingejevo komedijo »Piknik«. Pomanj-kanje režiserjev je vzrok, da dram-ska sekcija ni v celoti izpolnila pro-grama. Pa tudi pomanjkanje igralske-ga kadra je bilo občutno. Z gostova-nji drugih odrov je bila vrzel izpol-njena. Zdej pripravlja sekcija Cankar-jeve »Hlapece«, ki jih bo uprizorila 29. novembra. Mladi oder Solidarnosti je v preteklem letu vključil v svoje delo 30 mladincev, ki so izvedli mnogo sa-mostojnih prireditev ali pa s svojim sodelovanjem bogatili programe dru-gih prireditev. Dalje so uprizorili tu-di mladinsko igro Pavla Golje »Jur-ček« in Linhartovo »Zupanovo Micko«.

Pevska sekcija pod vodstvom pe-vovalke Viktorja Miheličiča je še vedno steber duštva, saj je izpopolnjevala program pri vseh prireditvah in pro-slavah, poleg tega pa je priredila 7 koncertov izven mesta od Poljanske doline do Ljubnega na Stajerskem.

Godbena sekcija je imela svoj prvi nastop 24. junija v veliki dvorani do-ma. Slišal smo jo še na dveh nasto-

pih. Godba še ni popolna in za igra-nje v koraku še ni sposobna.

Šahovska sekcija je vodilna v kam-niški občini. Poleg prireditev v do-mačem okviru je pomagala tovarni-skim kolektivom pri organiziranju prireditev. Na šahovskem festivalu v Portorožu je v svoji skupini dosegla prvo mesto, na moštvenem prvenstvu SRS na 8 deskah pa četrto mesto, kar je dosedaj največji uspeh kamniških šahistov.

Po poročilih, v katerih je bil naka-zan tudi program dela v prihodnji sezoni, se je vnela živahna razprava. Tako je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog, da se v pevski sek-ciji ustanovi mešan zbor. Tri preda-vanja, ki jih je pred kratkim organi-zirala izobraževalna sekcija, so pri-tegnila toliko poslušalcev, da je bila velika dvorana popolnoma zasedena. Zato bo treba s takimi predavanji nadaljevati. Na zboru so ugotovili, da v društvu aktivno sodeluje samo 10 prosvetnih delavcev. Predlagali so tu-di, da bi društvo pokrenilo akcijo za ustanovitev potujočega kina za pode-želje.

Z.

Z RAZSTAVE V PRESERNOVEM MUZEJU

Edgar Degas: Baletna vaja na odru (1878)

DEGAS (1834—1917) — FRANCOSKI SLIKAR IN GRAFIK. STUDIRAL JE PRI STARIH ITALJANSKIH MOJSTRIH 15. STOLETJA. MOTIVE ZA SVOJE PODOBE IN PORTERE JE SPRVA ZAJEMAL IZ HISTORIČNIH VIROV, KASNEJE V 70 LETIH PREJSNJEGA STOLETJA PA SE JE PO-SVETIL ZLASTI MOTIVOM, KI JIH NUDIJO GLEDALIŠČA, DIRKALIŠČA IPD., SKRATKA OBJEKTOM, KI NUDIJO IMPRESIONISTU NEIZ-ČRPNO ZAKLADNICO VIROV, NJEGOVA ŠTEVILNA DELA SO ZNA-ČILNA ZA FRANCOSKI IMPRESIONIZEM

Obletnica smrti Simona Gregorčiča

24. novembra bo minilo 50 let, kar je v Gorici umrl, za Prešernom gotovo najbolj pri-ljubljeni slovenski pesnik Si-mon Gregorčič. Bil je pevec goriškega ljudstva; v svoji blagoslavni govorici je spesnil nešteto pesmi, ki so povečini vse uglašene. Mnoge med nji-mi so že ponarodele.

Zaradi ljudskega duha svojih pesmi, katerim ni iskal umet-nih pesniških oblik, je nosil že za življenja časten vzdevek »Goriški slavček«.

Simon Gregorčič je bil ro-jen 15. oktobra 1844 na Vrs-

nem pod Krnom blizu Kobari-da. Ze v mladih letih se je v njem začel oglašati pesnik. Ostal je pevskemu poklicu zvest do zadnjih dni pred smrtjo.

Cetudi je bil Simon Gregor-čič pretežno čustven lirik, je vendar spesnil tudi vrsto učin-kovitih epskih pesmi, kot nalašč ustvarjenih za deklamacije. Spominimo se le na »Hajduko-vo oporoko«, »V pepelnici no-či«, »Rabeljsko jezero«, »Soči« itd. — Med ponarodelimi so najbolj znane »Njega ni«, »Iz-gubljeni cvet«, »Veseli pastir«.

Gregorčičeve prve pesmi so sprožile pravo literarno in po-litično polemiko. Katoliški ide-olog dr. Anton Mahnič je s svo-jimi napadi zlahka strl mehko srce Goriškega slavčka, očita-joč nekaterim njegovim pesmim krivoverstvo in pohušljivost. Žal, Gregorčič se ni znal tako boriti s svojimi nasprotniki kot petdeset let pred njim Preše-ren. Njegova pesniška moč je pričela pojemati.

Ob njegovem pogrebu, ko je pesnikovo truplo potovalo iz Gorice nazaj v planinski raj, v rojstno vasico pod Krnom, je slovensko ljudstvo še enkrat izpričalo ljubezen do pesnika, ki je pel iz njegovega srca. — Do izbruha prve svetovne vo-jne je bilo romanje na Gregor-čičev grob narodna dolžnost slehernega zavednega Sloven-ca. Zdej, ko je svoboda spet ob-sijala Krn in njegove vasiče, Gregorčičev grob ni več zapu-ščen.

V času NOB so se tudi naši borci spomnili Goriškega slav-ka. Ena izmed slovenskih par-tizanskih brigad si je nadela njegovo ime. Borila se je za iste ideale kot nekoč pesnik Simon Gregorčič: za čast in svobodo naroda, za pravico in resnico, za bratstvo in ljubezen med ljud-mi.

FILMI, KI JIH GLEDAMO

„Stalag 17“

Angleški film iz ujetniških taborišč med vojno — iz taborišč angleških oficirjev; to je važno, kajti z ujetimi angleškimi oficirji so Nemci ravnali bistveno drugače, kot na primer z in-terniranci v koncentracijskih tabori-ščih.

Film lahko štejemo med uspele, do-bre filme.

Se zanimiva primerjava: pred leti, prav takrat, ko so Angleži izdelali »Stalag 17«, so na edinburghskem fe-stivahu vrteli jugoslovanski film »Rde-či cvet«, ki obravnava isto tematiko: taborišča vojnih ujetnikov. Angleški tisk je bil tedaj enoten v sodbi, da je naš »Rdeči cvet« boljji od angleškega »Stalag 17«...

mm

Ali ste že naročili na knjižne zbirke „Prešernove družbe“?

Jeseničani in koncertna gostovanja

Društvo glasbenih umetnikov in koncertna direkcija Slovenije sta skle-nila prirediti v letošnji sezoni prebivalstvu delavskih Jesenic nekaj kon-certnih gostovanj. Prvo tako goso-tvanje pod naslovom »Večer opernih ari-j«, je bilo nedavno v Mestnem gledi-lišču. O prvem gostovanju koncert-ne direkcije Slovenije na Jesenicah je bilo prebivalstvo Jesenic primerno obveščeno, zlasti še ustanove in or-ganizacije ter ljubitelji glasbe. Člani ljubljanske opere, sopranistka Polaj-narjeva, tenorist Lipušček, basist Lupša in pianist dr. Švara, so izvaja-li program zares kvalitetno; vsek-a-koar bo ostal maloštevilnim poslušal-cem še dolgo v spominu. Opravičeno so se vpraševali, če je za takšne na-stope na Jesenicah res tako malo za-nimanja. Nekaj nad sto ljudi nika-koar ne more predstavljati jeseniške koncertne publike, zlasti če namerava-jo uvesti redna mesečna gostova-nja. Pogosto je slišati tamlanje, da na Jesenicah ni kvalitetnih priredi-tev, zato se človek vpraša, zakaj ti-

sti, ki še posebno tarnajo, gostovanj koncertne direkcije ne obiskujejo. Predvsem v Zelezarni je zaposlenih nekaj deset inženirjev in nekaj sto izobražencev, ki se čutijo prikrajšane za kvalitetne koncertne in druge pri-reditve. Teh je bilo na tokratnem »Večer opernih arij« kaj malo. Res-nica je, da so Jesenice »dolga vas« in imajo nekateri do gledališke dvo-rane tudi do pol ure hoda in da je ob slabem vremenu kaj neprijetno iti zdoma. Če pa bi ti bili v resnici željni umetniške hrane, jih ta pot tudi v najslabšem vremenu ne bi smela za-držati.

Začetek je tu. Kljub tokratnemu, naravnost poraznemu obisku, koncert-na direkcija Slovenije ne bo opustila predvidenih gostovanj na Jesenicah. Prav bi bilo, da bi ta gostovanja, do-kljer ne bodo vzbudila ustreznega za-nimanja, podprle ustanove s finanč-nimi dotacijami. Upamo, da bo poro-čilo o prihodnjem koncertu, ko bo gos-tovalo na Jesenicah Slovenski oket, dovoljnejše.

U.

Družbena pomoč družini

V ZALOŽBI KNJIŽNICE ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE JE PRED NEDAVNIM IZŠLA BROŠURA VIDE TOMŠIČEVE »DRUŽINA IN SOCIALIZEM«. BRALCEM. IZ TE BROŠURE

Zaposlitev matere je zdaj še velika težava, ki jo lahko premagamo samo z velikimi naporji samo matere. Izhod pa ni v odpravi zaposlenosti matere. Izhod je v modernizaciji gospodinjstva, v drugačni razdelitvi dela znotraj gospodinjstva, pri vseh domačih poslih, pa tudi pri vzgoji otrok, zlasti pa je izhod v razvijanju drugih družbenih ustanov, ki bodo pravzaprav dopolnile družino. Družine, ki ne sloni več samo na delu žene, ki ne sloni več na privatni lastnini, to je družina dveh zaposlenih ljudi, in ta družina ne more sama opravljati vseh poslov, ki jih je pred kapitalizmom, pa tudi še v kapitalizmu opravljala družina, a to so vsi posli v gospodinjstvu in posli v zvezi z vzgojo otrok. Zato gledamo v socializmu na družino ne kot na enoto, ki naj vse to sama opravlja, družba pa naj samo pripozna ženi enakopravnost, ji da enako plačo za njeno delo, marveč gledamo nanjo tako, da je treba vzpostaviti vrsto ustanov okrog družine, ki bodo omogočile vodenje gospodinjstva in vzgojo otrok, začeni od porodnišnice, zdravstvenih postaj, šolskih kuhinj, otroških vrtcev, jaski, menz ter različnih drugih vzgojnih in zdravstvenih ustanov. Razvoj industrije, zlasti živilske, razvoj trgovskega omrežja, drugačen odnos pri planiranju stanovanjske izgradnje, urbanistični načrti, ki bodo upoštevali potrebe otrok itd., vse to bo omogočilo takšno življenje družine, kakršno naj bo po našem mnenju v naši dobi. Družina ne bo več ves dan zbrana

kakor je bila nekoč, razen tega pa jo v prihodnosti skrajšan tudi delovni čas. To pomeni, da bodo morali biti otroci med delom staršev preskrbljeni, gospodinjski posli pa skrženi. Za vse to je treba vzpostaviti vrsto družbenih ustanov.

Meščanska kapitalistična družba je že načela vprašanje otroških ustanov, toda kot dobredelnih ustanov za skrb za zapuščene otroke brez staršev ter nekaj ustanov za sprejemanje otrok zaposlenih mater. Često postavljamo vprašanje takole: otrok naj bo pre-

skrbjen ali v družini ali v ustanovi, ali družina ali država. Naš odgovor se glasi: družina in družba. Pri nas odstranjemo to nasprotje, ki je nastalo v kapitalizmu med družinskim življenjem in delom izven hiše tako, da starši ne samo delajo zunaj hiše, marveč postanejo tudi upravljalci življenja zunaj hiše. Starši torej postajajo pri nas upravljalci, in sicer ne samo upravljalci tovarn, marveč tudi upravljalci v komunah, v stanovanjski skupnosti, ki naj predvsem vzpostavi vrsto ustanov okrog družine, da ji bo olajšala življenje in da bo skupno nosila breme in odgovornost za vzgojo otrok. S tem preneha v praksi antagonizem med družino in družbo, značilen za obdobje razredne družbe.

Z GOVORILNIMI VAJAMI OBZIRNO POMAGAJMO OTROKU

Jecljanje je govorna napaka, ki ovira otrokovo šolanje in onemogoča svobodno izražanje govora. Jecljanje je lahko posledica prebolele nalezljive bolezni ali preostanega strahu, lahko pa je tudi podedovano. Odpraviti pa se da ta napaka s primernimi govornimi vajami. Da otrok kar naprej jeclja, so dostikrat krivi starši sami. Ko je namreč otrok še majhen, se jim zdi jecljanje ljubko in ga celo ponavljajo. Šele, ko se pripravljajo otrok za šolo, gledajo na stvar resno in tu znova grešijo, če hočejo izboljšati otrokovo govorico z grožnjami in s klofutami. Tak otrok potem zgubi zaupanje vase, postane molčeč, ima občutek manj-

vrednosti, strah v njem se stopnjuje, stopnjuje pa se tudi jecljanje. Nema-lokrat postane tak otrok za šolanje nesposoben.

Prva dolžnost staršev pri takem otroku je, da se sami potrudijo lepo in razločno govoriti. Otroka ne smemo stalno opozarjati na govor in izgovorjavo. Zlasti pa ne smemo pri tem kazati nejevolje zaradi jecljanja. Zelo previdno in obzirno moramo pri otroku pregnati strah pred govorjenjem in ga pri vsakem uspehu samo znova vzpodbujati.

Če starši sami pri tem nimajo uspeha, naj se posvetujejo z zdravnikom za živčno bolezná.

Recepti

Zelene paprike z zeljem za zimo

Zrelim paprikam zrežemo na vrhu okroglo pokrovčke, iz njihove notranjosti odstranimo semenje, jih dobro operemo, pustimo, da se osuše. Medtem zrežemo na drobno, kot za solato, zelje, ga nasolimo in pustimo nekaj ur. Potem ga z rokami ožmemo in nadenemo z njim pripravljene paprike. Vsako papriko pokrijemo z odrezanim pokrovčkom. Paprike zložimo v steklene kozarce, vmes devljemo šalotko, česen, majhne količine hrena in zrna gorčičnega semena. Pod vratom kozarce položimo navzkriž dve tanki deščici, da paprike ne splavajo na vrh, nakar jih zalijemo s prekuhanim in ohlajenim, ne premočnim kisom. Čez vse to pa nalijemo za prst olja.

Posebno okusne so paprike, če jih nadevamo z rdečim zeljem. Uporabljamo jih kot prilogo k mesu in raznim mesnim izdelkom.

Omelete z jabolki

1 rumenjaka, ščepec soli, 1 žlica olja, 1 žlica ruma, 1 dl mleka, piva ali sadnega soka, lahko pa tudi belega vina, 125 gramov moke, 1 beljak; 1 do 3 jabolki, malo sladkorja, zmleta cimeta, limonine lupinice.

Rumenjak, sol, žlica olja, po možnosti rum, mleko, sadni sok, pivo ali vino dobro razžvrkljamo. Se moko, pa dobimo lepo gladko tekoče testo. Testu primešamo nazadnje še trd sneg iz beljaka in na drobno zribani jabolki, dodamo še malo cimeta. Iz tega testa spečemo omelete, jih preganemo čez pol in potresemo s sladkorjem.

Jabolčni zavitek iz lahkega testa

50 dkg moke, zavitek pečilnega praška, zavitek vanilijinega sladkorja, 2 celi jajci, ščepec soli, sok in lupinice ene limone, 10 dkg margarine ali surovega masla, 10 dkg sladkorja; 1 kg olupljenih jabolk, 5 dkg sladkorja.

Moko presejemo na desko. V sred naredimo vdolbino in ubijemo vanjo obe jajci, moko okrog potresemo s sladkorjem, nato dodamo še na koščke zdrobljeno maščobo, sol, sesekljaj limonino lupinico in sok. Vse skupaj zdrobimo in zmešamo z lesenim nožem, nazadnje hitro pognetemo z mrzlimi rokami. Testo naj počiva na hladnem 1 uro. Nato ga razvaljamo za 1/2 centimetra na debelo, potresemo s na kolesca namibanimi jabolki, pomešanim s sladkorjem, in zvijemo. Zvitek pomažemo z rumenjacom, ki ga pripravimo pri testu. Pečemo ga približno 3/4 ure v srednje topli pečici. Pečen zvitek potresemo s sladkorjem. Serviramo toplaga ali mrzlega, narezanega na 2 prsta široke rezine.

ZA VAŠE HČERKICE
Ljubka spalna srajca iz tople flanelne za zimsko meseco

Sreča čaka za vogalom

Ne vem, zakaj se ljudje toliko pehajo za srečo, ko je zadeva pravzaprav čisto preprosta: sreča čaka za vogalom!

Samo pogledajte: on in ona se imata rada — seveda, na prvi pogled — in tu ni kaj reči. Ljudje se imajo od nekada radi in ni človeka, ki bi trdil, da je v tem pogledu treba kaj spremeniti. Nastopi njegova znanca (včasih neznanca) ali njen znanec (včasih neznanec), da stvar zaplete — pa samo začasno. Na koncu se namreč gotovo dobita. Potem, ko se dobita, je vse v redu in raj na zemlji, kako bi ne bilo, ko pa je ves svet tako prijazen: smehlja se jasno sinje nebo, smehlja se šofer, ki ju pelje k poroki, smehlja se matičar, ki ju vpisuje v poročno knjigo, smehljajo se priče in fotograf, smehljajo se povabljenca na gostilji! — joče edino njena mama, pa še ta samo zaradi tradicije in običaja, tako rekoč službeno, in njen jok ne moti splošnega zadovoljstva.

Potem gresta na poročno potovanje: krasen avtomobil, sijajni hotel s pet centimetrov debelimi preprogami in prijaznimi liftboyi, kitare pod okni v večernem mraku, motorni čoln na azurni gladini morja, debela čekovna knjižica — kako lep je svet!

Naj nihče ne vpraša »Kako se pa pride do vsega tega?« — kajti stvar je preprosta: sreča čaka za vogalom. Treba jo je samo prijeti za komolec, se nasmehljati in zapeti arijo o ljubezni v visokem C, pa je opravljeno.

Kako lahkoverni smo! Kako neumni v bedastem upanju! Kako radi sanjamo neuresničljive sanje! Pozornejše bralke so gotovo že uganile, za kaj gre: za tako imenovane zabavne filme.

Ti filmi so strup, ki se neopazno zlija v žile stotisočev. Srečo prinašajo samo enemu: tistemu, ki vleče njihov dobček. Dobčeka pa je dovolj, kajti ljudje smo lahkoverni in radi sanjamo, čeprav z odprtimi, na široko odprtimi očmi.

Nič pretresljivega ni v ugotovitvi, da so vsi ti in

taki filmi debela, neumna in nevarna laž. To vsi vemo — in kljub temu jih gledamo: tu je srčica tega pojava, ki bi mu lahko rekli družbeno zlo.

Zlagani od začetka do konca, nas vendar filmi o milijonarjskih sinovih in lepih manekenkah vedno znova vlečejo v kinematografe. Zakaj? Lepo vas prosim — zakaj?

Ljudje si želimo srečnega, lagodnega življenja brez težav in sivih skrbi. In ker takega nikjer na svetu ni, smo zadovoljni, če ga lahko vsaj vidimo, ko ga že ne moremo živeti, vidimo na platnu v kinu.

In tako pripovedke o sreči zastripujejo mlada dekleta in fante, povzročajo pustolovske pobege od doma, v tujino, čez meje, prepripe med mladimi zakonci in še in še... »Tako resnično je bilo vse na platnu: imela sta vsak svoj avtomobil, delati jima ni bilo treba, denarja ni nihče zahteval ne od nje ne od njega, ljubila sta se in bila srečna — zakaj pa moram jaz vsako jutro na delo, zakaj nimam avtomobila, motornega čolna in čekovne knjižice? Mogoče jih bom našel kje drugje, avto in motorni čoln in čekovno knjižico? Kdo pa je kriv, da vsega tega nimam? Jaz gotovo ne! Kdo torej?«

Vplivom takih filmov se lahko upre samo osveščen človek — človek, ki ne igra v loteriji, ne v Jugoslovanski državni loteriji, ne v loteriji življenja, človek, ki življenje pozna in pozna samega sebe.

Če že hočete v kinu, kadar vrtiljo take filme — mogoče zato, ker se nimate kam dati, ker se hočete sprostiti in zabavati pač na kakršenkoli način — potem vsaj vzemite svojo zdravo pamet s seboj, ki vam bo govorila: laž, debela laž!

Sreča namreč ne čaka za vogalom — na nikogar ne čaka, tudi na lepe manekenke in na milijonarjske sinove ne!

Govorite tistemu, ki ne ve, da sreča ne čaka za vogalom. Trikrat nesrečnejši bo.

mm

V KNJIŽNICI

Dvoje praktičnih oblek za šolarke od 10. do 16. leta starosti

PRAKTICNI NASVETI

Kadar pečemo pecivo s sadjem, se rado pripeti, da sadni sok pronica skozi testo na pekač. To preprečimo, če na testo najprej natresemo belih kruhovih drobtin.

Jedi iz fižola se ne bodo tako hitro prismočile, če namažemo lonec s koščkom slanine, preden damo jed kuhati.

Kadar hočete napraviti sneg iz beljaka, ki je že nekaj časa stal, kanite vanj nekaj kapljic limone.

Osivel črn dežnik lahko nekoliko obnovite, če ga krtačite z močno kavo ali čajem. Dežnik odprite in ga zdrgnite po celi površini s krtačko za roke. Če je raztrgan, ga zalepite znotraj s črnimi obližem. S šivanjem bi ga le še bolj raztrgale, zlasti če je dežnik star. Moker dežnik je vedno treba sušiti napoli odprt in z ročajem navzdol, da se voda odteka.

Če se krilo ali hlače svetijo, poskušajte to mesto zdrgniti s surovim, pravkar narezanim kumpirjem. Nato ga prelikajte preko vlažne kerpe in zatem krepko skrtačite.

Jabolka hranimo za zimo v temnem prostoru ali kleti, ki mora biti zračna in suha. Police, kamor jih naložimo, morajo biti čiste ter jih preganemo s papirjem ali suho slamo. Če je klet mrzla, jabolka tudi pokrijemo s slamo.

Pločevinaste posode, ki jih navadno uporabljamo za pečenje, lepo še vroče očistimo s papirjem in soljo, nato pa jih zdrgnemo z oljem.

Iz starega klobuka, ki ga ne rabimo več, lahko napravimo vložke za čevlje. Prerežemo ga na dva enaka dela in namočimo za 24 ur v vodi. Potem klobučevino raztegnemo na ravni ploški, pribijemo na desko in tako pustimo, da se osuši. Nato izrežemo ustrezno velikost vložkov za čevlje in copate. Ko se take vložki zamažejo, jih lepo operemo s salmijakom ter posušimo. Predvsem so taki vložki primerni za zimo, ker so topli.

Živila se tudi v vlažni kleti ne pokvarijo, če jih postavimo v omario, v kateri imamo tudi zabojček živega apna.

ZA VSE PRILIZNOSTI
Cevlji so pomemben del ženske garderobe. Na sliki nekaj novih vzorcev v tekoči sezoni

NOVA
KLOBUKI SO V LETOSNI JESENI DOZIVELI TEMELJITE SPREMENBE. UVELJAVILA SE JE NOVA LINIJA IN NEKAJ MODELOV V TEM STILU SI LAHKO OGLEDATE NA SLIKI

SADJE V DOBRO KLET

Preden zložimo sadje v klet, jo temeljito popravimo in prebelimo s apnom in žveplom. Apno bo pobralo vso odvišno vlago, žveplo pa bo preprečevalo gnitje. Ko bo sadje zloženo v kleti, pa bomo poskrbele za pravilno temperaturo in pravilno vlažno klet.

Če je klet preveč vlažna, začne sadno tkivo razkrajati, če pa je klet pre-suha, se sadje preveč osuši. Najprimernejša temperatura je 4°C. Prav tako kot toplota, škoduje sadju mraz.

Zorenje sadja pospešuje tudi svetloba, zato mora biti klet mračna. V zelo temni kleti pa rade rastejo gobe, ki povzročajo bolezen tudi na sadju.

Ne smemo pozabiti, da je za življenje potreben tudi zrak. Zato moramo klet večkrat prezračiti.

Če bomo pozimi pazile na vse to, in če v kleti ne bo mrčesa, niti ne prepiha, bomo imele res idealno skladišče za naše sadje in ne bo se trebati, da bi nam okrog novega leta sadje propadlo.

DA OBRZIS JAJCA DOLGO SVEŽA

Znano je, da ostanejo jajca sveža, če vsebina ne pride v dotiko s svežim zrakom. Če jih nočemo vložiti v apno ali stekleno vodo, kjer jih lahko dolgo držimo uporabne, jih trdno zavijmo v časopisni papir ali pa jih vložimo v drobno zrezano slamo. Še boljše pa se obrže za krajši čas, če jih namažemo z oljem, ki ga uporabljamo za solato.

Gorenjski obveščevalec

Mali oglasi

Strojno ključavničarstvo Pogačnik Avgust, Skofja Loka, Potočnikova 7, obvešča cenjene stranke, da izdeluje po naročilu vse vrste strojev: lesno obdelovalne, ščetarske in vse druge kovinske stroje. Izvršuje tudi generalna popravila vseh vrst strojev. — Cena primerna. — Se vljudno priporoča.

Obrtni lokal v bivši gostilni pod Joštom v Stražišču oddam v najem. Primerni so tudi za pisarne. Informacije pri Mariji Benedik, Stražišče št. 127.

Remontno podjetje Jezersko ima na prodaj cca 1500 kom. butaric iz raznega lesa. Informacije pri podjetju. Prodaj 880 kosov zidne opeke — votlake. Cena din 10.—. — Naslov v upravi lista.

Prodaj zadržljivi parceli na Mlaki pri Kokrci ter nekaj bele žime in pohištva. Fok Amalija, Tavčarjeva št. 1, Kranj.

Prodaj hišo. Globočnik Janez, Lahovče 11, Cerklje.

Prodaj vola plemenca in 1000 kg krmilnega krompirja. Olševsek 22. Malo rabljen posnemašnik prodam. Naslov v upravi lista.

V bližini Kranja prodam 500 m² zadržljive parcele z vodo. Naslov v ogl. oddelku.

Najdena je mala dvigalka. Naslov v upravi lista.

Grem po službi pomagat v gospodinjstvu za stanovanje. — Naslov v upravi lista.

Gradbenega tehnika za nizke gradnje sprejmo takoj Komunalno podjetje Skofja Loka, Sp. trg št. 12.

Nujno rabim mizarskega vajenca. — Pangerc Viktor, Orehek.

Intelektualka srednjih let, večino dneva odsotna, išče sobo v Kranju. Plača dobro.

Prodaj plemenskega vola, starega 3 leta. Strahinj 65.

Prodaj šivalni stroj »Singer«. — Naslov v upravi lista.

Zamenjam emajlirano peč za drva. Naslov v upravi lista.

Najdeni predmeti v avtobusih »Avtoprometa« Kranj: 1 kovček, rujav; 2 moška klobuka, siv in rujav; 1 očala v usnjemem etulu; 1 moška palčica; 1 zgornja zobna proteza. — Navedeni predmeti se dobijo na avtobusni postaji v Kranju.

KINO »STORŽIC« KRANJ

23. novembra, premiera ameriškega barvnega filma »LJUBIM MELVINA« ob 16., 18. in 20. uri.

24. novembra, ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni film »LJUBIM MELVINA« ter ob 22. uri premiera italijanskega filma »KRUH, LJUBEZEN IN LJUBOSUMNOST«.

25. novembra, ob 9.30. in 14. uri premiera francoskega filma »TRPLJENJE« ter ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni film »LJUBIM MELVINA« — zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

24. novembra, italijan. film »KRUH, LJUBEZEN IN LJUBOSUMNOST« ob 19. uri.

25. novembra, francoski film »TRPLJENJE« ob 19. uri.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE

24. in 25. novembra, slovenski film »DOLINA MIRU«. V soboto ob 18. in 20. uri ter v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

KINO NAKLO

24. novembra, francoski film »TRPLJENJE« ob 19. uri.

25. novembra, italijan. film »KRUH, LJUBEZEN IN LJUBOSUMNOST« ob 16. in 18. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

23. novembra, ameriški barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 18. in 20. uri.

24. in 25. novembra, ameriški film »TARZAN BRANI DŽUNGLO«. V soboto ob 18. in 20. uri ter v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO ŽIROVNICA

24. novembra, ameriški film »GREH ENE NOČI«.

25. novembra, ameriški film »UPORNA LADJI »CAIN«.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

23. novembra, ameriški film »UPORNA LADJI »CAIN« ob 18. in 20. uri.

24. in 25. novembra, ameriški barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA«. V soboto ob 18. in 20. uri ter v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. Dopoldan ob 10.20. uri matineja mladinskega filma.

KINO DOVJE MOJSTRANA

24. novembra, argentinski film »ZENA MORJA«.

25. novembra, ameriški film »GREH ENE NOČI«.

KINO RADOVLJICA

Od 23. do 25. novembra, ameriški barvni film »STEZA SLONOV«. V soboto ob 20. uri ter v nedeljo ob 15.30. in 20. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA

Od 23. do 25. novembra, češki mladinski film »CESARJEV SLAVČEK«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

24. in 25. novembra, sovjetski barvni film »SADKO«. V soboto ob 19.30. (pol osmi) uri, v nedeljo ob 15. in 19. uri.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 23. novembra ob 19. uri — red Srednja tehnična tekstilna šola Kranj — Ronald D. Delderfield: »VISOKE JE ZIDE«.

Sobota, 24. novembra ob 16. in 20. uri — Izven — Gostovanje v Žireh v znamenju Linhartovega jubileja — A. T. Linhart: »TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI«. Vstopnice bodo od torika naprej v predprodaji v trgovini pri »Lustikus«.

Nedelja, 25. novembra ob 16. uri in ob 20. uri — Izven — Gostovanje v Gorenji vasi — Anton Tomaž Linhart: »TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI«.

MEŠTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Petek, 23. novembra ob 15. uri — J. Tomažič: »LEPA VIDA« — za šole.

Sobota, 24. novembra ob 19.30 uri — J. Tomažič: »LEPA VIDA«.

Nedelja, 25. novembra ob 14.30 uri — J. Tomažič: »LEPA VIDA«.

Ogljave

OBVESTILO

Zadružna mlekarina Kranj obvešča cenjene potrošnike, da bo v sredo, 28. novembra prodajala mleko popoldne za 29. november, ker bodo takrat vse poslovalnice zaprte.

RAZPIS

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

Na podlagi 3. člena Uredbe o prodaji stanov. hiš, last splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-101/53), v zvezi s I. točko 1. poglavja 8. razdelka I/B priloge Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih LO (Uradni list FLRJ št. 34-379/55) in sklepa občinskega ljudskega odbora Jesenice z dne 16/11-1956 o prodaji eno in dvostanovanjskih hiš SLP v občini Jesenice, razpisuje komisija za prodajo stanovanjskih hiš občinskega ljudskega odbora Jesenice

II. JAVNO DRAŽBO

ki bo v sejni dvorani občinskega LO Jesenice na dan 27. 11. 1956 ob 8. uri zjutraj, na kateri se bodo odprodale naslednje stavbe, last splošnega ljudskega premoženja:

1. Dvostanovanjska hiša na Jesenicah, Savska cesta št. 16, stoječa na parceli št. 110/4 k.o. Javornik, v izključni ceni 1.164.000.— din.

2. Dvostanovanjska hiša v Podkužah št. 26, stoječa na parceli št. 450 k.o. Kranjska gora, v izključni ceni din 342.000.—.

3. Enostanovanjska hiša v Podkužah št. 36a, stoječa na parceli št. 457/2 k.o. Kranjska gora, v izključni ceni din 23.000.—.

4. Dvostanovanjska hiša v Gozd Martuljku št. 18, stoječa na parceli št. 19 k.o. Gozd, v izključni ceni 910.000.— dinarjev.

5. Dvostanovanjska hiša v Gozd Martuljku št. 100, stoječa na parceli št. 37 k.o. Gozd, v izključni ceni 2.136.400.— dinarjev.

6. Dvostanovanjska hiša v Kranjski gori št. 55, stoječa na parceli št. 43/5 k.o. Kranjska gora, v izključni ceni.

7. Dvostanovanjska hiša na Dovjem št. 127, stoječa na parceli št. 787 k.o. Dovje, v izključni ceni din 2.420.000.—.

8. Dvostanovanjska hiša v Mojstrani št. 20, stoječa na parceli št. 1744 k.o. Mojstrana, v izključni ceni din 476.000.—.

9. Dvostanovanjska hiša na Dovjem št. 120, stoječa na parceli št. 885/2 k.o. Dovje, v izključni ceni din 1.792.000.—.

10. Dvostanovanjska hiša na Belci št. 107, stoječa na parceli št. 24 k.o. Dovje, v izključni ceni din 1.970.000.—.

11. Enostanovanjska hiša na Belci št. 56, stoječa na parceli št. 10 k.o. Dovje, v izključni ceni din 23.000.—.

12. Enostanovanjska hiša v Ratečah št. 147, stoječa na parceli št. 67 k.o. Rateče, v izključni ceni din 356.400.—.

13. Enostanovanjska hiša v Ratečah št. 163, stoječa na parceli št. 205 k.o. Rateče, v izključni ceni din 1.200.000.—.

14. Gospodarsko poslopje na Breznici št. 14/a, stoječa na parceli št. 35/6 k.o. Breznica, v izključni ceni din 63.000.—.

15. Enostanovanjska hiša v Planini pod Golico št. 44, stoječa na parceli št. 296/1 k.o. Planina, v izključni ceni din 1.806.400.—.

16. Enostanovanjska hiša — lesena — na Jesenicah, Cesta Toneta Cufarja št. 68, stoječa na parceli št. 275/118 k.o. Blejska Dobrava, v izključni ceni din 60.000.—.

Vsak ponudnik mora dostaviti svojo ponudbo najkasneje 3 dni pred pričetkom dražbe komisiji za prodajo stanovanjskih hiš, poleg tega pa mora predložiti potrdilo o vplačilu varščine (are) v znesku 10% izključne cene stavbe, glede katere reflektira na nakup in ki se vplača pri blagajni OOLO Jesenice ali pri komisiji za prodajo stanovanjskih hiš.

V izjemnih primerih lahko komisija dovoli, da se dostavi ponudba in vplačila 10% varščine komisiji za prodajo stanovanjskih hiš, najpozneje ob stavljanju ponudb, sicer reflektant ne bo pripuščten k stavljanju ponudb.

Vse potrebne informacije dobijo reflektanti pri oddelku za splošne zadeve občinskega ljudskega odbora Jesenice v sobi št. 10.

Komisija za prodajo stanov. hiš pri občinskem ljudskem odboru Jesenice

Gibanje prebivalstva

V SKOFJI LOKI

Poročili so se: Franc Tušar, lesni delavec, stanujoč Puštal 86 in Ana Rupar, lesna delavka, stanujoča Bodovalje 12.

Umrli so: Jožef Bernik, roj. 15. 3. 1872, umrl 10. novembra v Skofji Loki, Vincarje 5.

V TRŽIČU

Poročili so se: Friderik Horvat, delavec iz Tržiča, Trg svobode in Pavla Mrak, delavka iz Tržiča, Janežičeva št. 5; Metod Zupan, tovarniški delavec iz Tržiča, Ravne 1 in Marija Mekuč, preševalka iz Kovorja št. 15.

Umrli: Ivana Ahačič, rojena Jazbec, gospodinja iz Krizev 25, umrla v Seničnem 10. novembra; Andrej Meglič, gozdni delavec iz Loma pod Storžičem št. 34, umrl istotam 11. novembra; Marija Snoj, rojena Dobrin, gospodinja iz Tržiča, Partizanska cesta 13, umrla 16. novembra v Tržiču.

„ELAN“, TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA, BEGUNJE NA GORENJSKEM

sprejme v zaposlitev:

dva tehnika lesne stroke,

enega tehnika kovinske stroke,

enega komercialista ali komercialistko z znanjem strojepisja,

eno korespondentko z znanjem nemščine eventuelno angleščine,

enega erodjarja in enega kovinostrugarja.

Potresi in sodobna znanost

Med naravne katastrofe, ki se jih ne moremo ubraniti, štejejo nedvomno potresi. Na vprašanje, kako nastanejo potresi, ljudje dolgo niso znali odgovoriti. Danes nam je veda o potresih — seizmologija — razjasnila marsikaj čezrrog tega naravnega pojava, vendar je še vrsta nerešenih problemov, zlasti kar zadeva vprašanje mehanizma nastanka potresov, fizikalnih in kemičnih sprememb v notranjosti Zemlje in težav okoli napovedi potresov.

Z gotovostjo lahko rečemo, da so potresi prirodni tresljaji čvrste Zemljine skorje, ki se širijo od nekega izvora v notranjosti Zemlje v njeni skorji ali površini. Nastanejo tako, da se v notranjosti Zemlje hipoma sprosti velika količina nakopičene energije.

Po velikosti lahko potresi zajamejo površino nekaj sto kvadratnih kilometrov in takrat govorimo o lokalnem ali manjšem potresu — lahko pa obsegajo tudi več celin. Takšni veliki potresi so k sreči precej redki, vendar jih v zgodovini lahko naštejemo kar precej.

O nastanku potresov so mnenja znanstvenikov še danes precej deljena — vendar se vsi strinjajo v tem, da sile v Zemljini notranjosti še daleč niso uravnovešene. V notranjosti Zemlje so plutonske sile vzrok nenehnega razvoja celin, gubanja gorstev, iviganja in spuščanja morskoga dna in te sile lahko pod določenimi pogoji dosežejo tolikšno moč, da Zemljine stene v notranjosti za hip popustijo, napetost se sprosti in nastal je potres. Mestu v notranjosti Zemlje, kjer potres nastane, pravimo hipocenter, točki na površini Zemlje nad hipocentrom pa epicenter ali žarišče potresa. Učinek potresa je največji v epicentru. Razdalja od epicentra do hipocentra imenujemo globino potresa in v zvezi s tem delimo potrese na plitve in globoke. Plitvi imajo globino od nič do 70 km, torej lahko nastanejo tik pod površjem Zemlje, globoki pa od 70 do 650 km.

Po načinu nastanka niso vsi potresi enaki. Tektonski potresi nastanejo zaradi delovanja plutonskih sil v notranjosti Zemlje in so najbolj pogosti. Vulkanski nastanejo ob izbruhih vulkanov, eruptivni pa pri rušenju sten v notranjosti Zemlje blizu površine.

Milijarderji nočejo

Italijanski davčni urad ceni, da so veliki industrijalci kljub vedno večji kontroli pri davkih še vedno utajili za okrog 3.000 milijard lir premoženja. Davčna komisija italijanskega parlamenta je izjavila, da bi lahko bil italijanski proračun brez vsakega deficita, če bi milijarderji brez utaj in pošteno plačevali davke.

Ko so proučevali razporeditev potresov na posameznih celinah, so ugotovili, da so najpogostejši na dveh področjih: v sredozemskem področju in ob robovih Tihega oceana. Na sredozemskem področju se zgodi 60% vseh potresov na zemlji. To področje obsega severozahodno Afriko, Parnejski polotok, južno Francijo, Italijo in Balkan, Malo Azijo in Armenijo ter se končuje za Himalajo v Malajskem otočju. V področjih okrog Tihega oceana so potresi najštevilnejši na Japonskem in v južnoameriškem pogorju And.

Potrese ugotavljajo posebne znanstvene postaje z zelo zapletenimi instrumenti, seizmografi, ki so včasih težki do 1300 kg. Te naprave so tako občutljive, da zabeležijo krivuljo, če samo pihaemo vanje. Zaradi svoje velike občutljivosti lahko ugotovijo potrese, katerih žarišča so oddaljena tudi po 20.000 km.

Energija, ki se sprosti ob posameznih potresih, je ogromna. Tako so izračunali, da je znašala energija velikega kalifornijskega potresa leta 1906

Največja letalonosilka na svetu

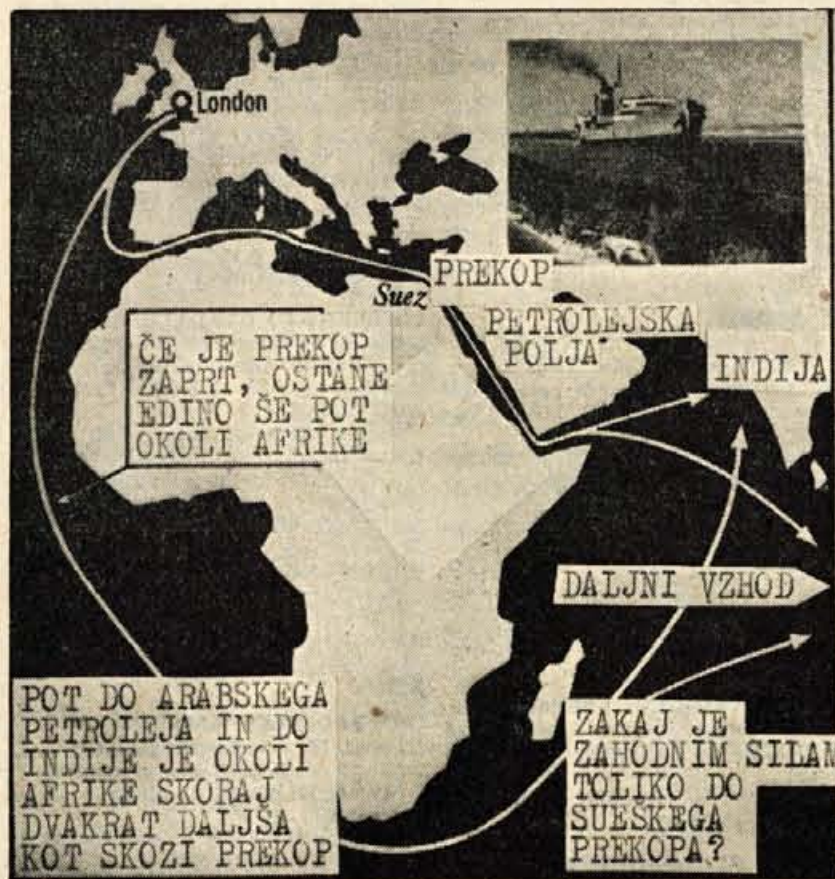
Doslej najmočnejša ladja na svetu je ameriška letalonosilka Forrestal, ki je dolga 311 in široka 75 metrov. Na njenem krovu se lahko spuščajo letala, kakršno je reaktivni bombnik Sky Warrior, ki z gorivom in municijo vred tehta 31 ton in pol. Vsa reaktivna letala poženejo v zrak s pomočjo posebne naprave, ki da letalu zadostno začetno hitrost. Za pristajanje letal imajo posebno močne naprave, ki 31 in pol teško letalo, pristajajoče s hitrostjo 160 km na uro ustavi na razdaljo 50 metrov.

Trup letalonosilke ima ogromne razširjenosti, pa je velik za 2 in pol sežnosti. Paluba za letala je pravo letališče, saj meri okrog 16.000 m², hangar pod palubo, kjer so letala nogometni igrišči.

Na verigo, na kateri visi sidro te ladje, bi lahko brez bojazni obesili štiri največje železniške lokomotive. Vsak od štirih letalonosilkinih vijakov ima v premeru nad 7 metrov ali toliko kot enonadstropna hiša. Katerokoli izmed njenih štirih dvigal pa bi lahko dvignilo dve predmestni hišici z zemljiščem vred. Posadka te letalonosilke šteje 3.500 mož in je ladja torej že kar majhno mesto...

44 milijard kilovatnih ur, kar bi bilo isto, kot če bi granitna gmeta s težo 2,5 milijard ton padla na zemljo z višine 6000 metrov.

Napovedovanje potresov je še vedno v povojih. Doslej je znanstvenikom uspelo napovedati le takšne potrese, ki so se začeli z običajnimi slabotnimi premiki v notranjosti Zemlje. Nenadnih silovitih potresov človek danes še ne more predvideti v naprej.

SUESKI PREKOP IMA POLEG STRATEŠKEGA TUDI IZREDEN GOSPODARSKI POMEN

Električni ribolov

Ce napeljemo v posodo z ribami enosmerni tok, opazimo, da skoraj vse ribe odplavajo proti anodi, postanejo negibne in se obrnejo na hrbet. Po izložitvi toka ribe čez nekaj časa spet zaplavajo.

Električni tok deluje na ribe v sladkih in slanih vodah. Spreminjajoč moč in frekvenco toka lahko ribe v določenem območju okoli elektrode prisilimo, da zaplavajo proti anodi ter postanejo v oddaljenosti 2 do 2 me-

trov od anode omamljene. Ker različne vrste rib različno občutijo impulze električnega toka, lahko ribe že v vodi izbiramo po vrsti in velikosti.

Te znanstvene dognane pojave uporabljajo ribiči v naprednih industrij-

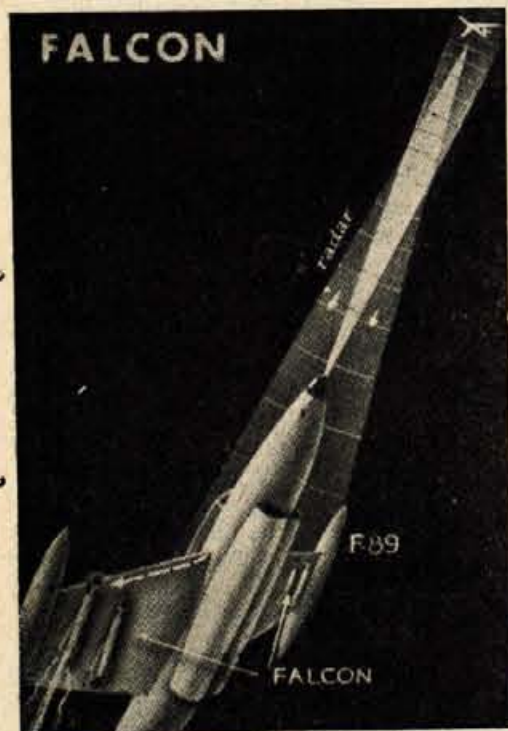
Italijanska filmska igralka Sophia Loren, ki jo bomo v kratkem videli v filmu „Dekle z reke“

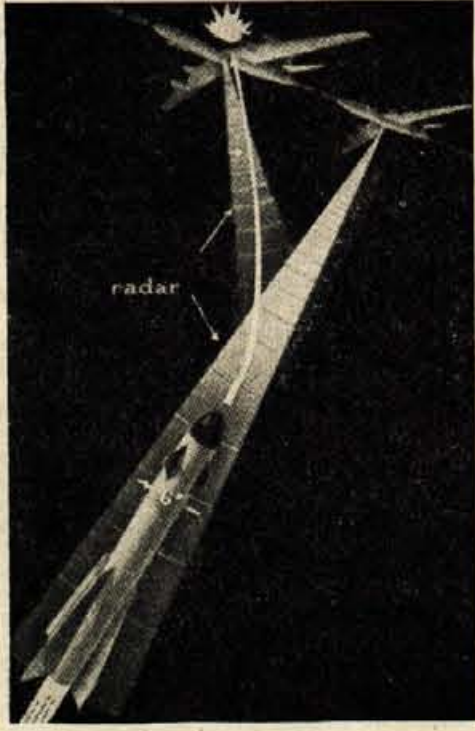
Virginija in Maryland, z Balkana in iz Turčije.

skih državah. Tako imajo n. pr. ob ustju nemške reke Labe zapore, ki preprečijo živlim rečnega dna dostop iz enega območja v drugo, ki so jih postavili zato, da bi morskim rakom preprečili dostop v zgornje porečje. Električne zapore služijo še drugim namenom. Z njimi si pomagajo v takšnih vodah, ki niso primerne za ribolov. Razpno jih med dva čolna in z njimi preženejo ribe v pripravne zalive, kjer jih potem z lahkoto polovijo. S takšnim načrtom ukvarjajo Norvežani, ki bodo z električnimi zaporami ogradili primerne zalive in v njih »vskladščili« živje, ves sveže ribe.

Omenimo še lov na sardine. Tovarne plačujejo za nepoškodovane sardine mnogo višjo ceno kot za poškodovane, zato jih ribiči vedno bolj pogosto lovijo na električni način, kjer jih omamljene preprosto zajamejo z mrežo. Tuna lovijo z naelektranim trnkom, z vrstico v obliki električnega kabla. V tistem trenutku ko tuna zgrabi za trnek, pride v električno polje, ki jo omami in na milost in nemilost izroči ribiču.

Ameriško lovske letalo F-89 s svojim radarjem najde sovražno letalo do oddaljenosti 32 kilometrov. Pod krili ima raketne izstrelke, imenovane falcon, ki so opremljeni vsak s svojim radarjem. Radar letala avtomatično vklopi radar rakete, ki odleži sledi sovražnemu letalu, dokler je njen radar ne privede do cilja, kjer eksplodira v notranjosti letala.

TONČEK in ČEBELK

